

TUTERMAA KANDI ARENGUKAVA 2010-2015

Kumna 2010

SISUKORD

1	SISSEJUHATAV KOKKUVÕTE	3
1.1	Arengukava koostamine.....	3
2	KANDI KIRJELDUS JA TÄNANE OLUKORD	4
2.1	Külade ajalooline taust.....	4
2.2	Kohalik Kultuuripärand	4
2.3	KANDI ASEND JA RAHVASTIK.....	11
2.3.1	Kandi asend ja suurus	11
2.3.2	Rahvastik.....	12
2.3.3	Kogukonna tegemised.....	13
2.3.4	Ühised ettevõtmised.....	15
2.4	KANDI LOODUSLIKUD OLUD.....	16
2.4.1	Vesi	16
2.4.2	Mets ja põllumaad	16
2.4.3	Maastik.....	17
2.4.4	Piirkonda iseloomustavad objektid ja vaatamisväärtused	17
2.4.5	Loodusolude mõju kandile.....	17
2.5	KÜLADE INFRASTRUKTUUR.....	17
2.5.1	Ettevõtlus	17
2.5.3	Transport ja teed	22
2.5.4	Jäätmekäitlus	22
2.5.5	Sotsiaalne infrastruktuur	22
2.5.6	Kandi turvalisus.....	23
3	KANDI VANUSEGRUPPIDE VAJADUSED TÄNA	24
3.1	Lapsed ja noored.....	24
3.2	Lapsevanemad	24
3.3	Noored ja noored pered.....	25
3.4	Tööealised inimesed	25
3.5	Pensionärid.....	26
3.6	Kohalikud ettevõtjad.....	26
3.7	Kandi arendajad.....	27

TUTERMAA KANDI ARENGUKAVA 2010 - 2015

4	TUTERMAA KANDI ARENGUVISIOON JA TULEVIKUPILT	28
4.1	Elupaik	28
4.2	Loodus	29
4.3	Teenused	29
4.4	Infrastruktuur.....	29
4.5	Paikkonna planeerimise ja maakasutuse põhimõtted.....	30
4.6	Tutermää kandi tulevikupilt	30
5	ARENGUEELISTUSED JA EESMÄRGID	31
5.1	Arengueelistus 1: KANDI KOOSTÖÖ.....	31
5.2	Arengueelistus 2: ELAMISVÄÄRNE KESKKOND	34
5.3	Arengueelistus 3: ETTEVÕTLUS JA TÖÖKOHAD	37
6	ARENGUKAVA JÄLGIMINE JA HINDAMINE	39

LISAD:

1. Arengukava protokoll nr 1 (alustamine)
2. Arengukava koosoleku protokoll nr 2 (SWOT analüüs)
3. Arengukava koosoleku protokoll nr 3(struktuur)
4. Arengukava koosoleku protokoll nr 4 (tegevuskava)
5. Arengukava koosoleku protokoll nr 5 (kinnitamine)
6. SWOT-analüüs
7. Tegevuskava ja eelarve 2010-2015
8. Kumna Küla Seltsi tegevuskava ja eelarve 2011

1 SISSEJUHATAV KOKKUVÕTE

1.1 *Arengukava koostamine*

Käesolev arengukava on Tutermaa kandis (Kumna, Tutermaa ja Kütke küla) esimene ja see on koostatud aastateks 2010-2015. Arengukavas planeeritakse Tutermaa kandi areng käsitledes piirkonna probleeme ja nende võimalikke lahendusi. Arengukava eelduseks on kandi sihipärase tegevuse ja arengu jätkumine.

Tutermaa kandi tugevuseks on asukoht kahe linna lähedal, mis võimaldab kasutada nende teenuseid, samas nõrkuseks on asukoht valla territooriumi äärealal, mis seab takistuseks paljude kohaliku arengut puudutavate teenuste kättesaadavust.

Arengukava sisaldab lühikese ülevaate kandi ajaloost, kirjeldab selle tänast olukorda ja visiooni, toob välja eelisarendatavad valdkonnad ning tegevuskava nende elluviimiseks.

Antud dokumendi koostamisel on kõige suurem initsiatiiv olnud Kumna Küla Seltsil, kelle eestvedamisel alustati arengukava koostamise protsessiga eelmise aasta septembris, mil toimus esimene informeeriv koosolek, kus Deiw Rahumägi tutvustas arengukava olemust ja vajadust piirkonna arendamiseks. Edasi tuldi kokku uuesti jaanuaris, mil kaardistati piirkonna tugevused, nõrkused, ohud ja vajadused. Toimused veel mõned koosolekud ning käesoleva aasta septembriks on saanud kaante vahele piirkonna arengut käsitlev dokument.

Siinkohal soovin tänada kõiki, kes aitasid kaasa käesoleva dokumendi valmimisele. Erilised tänud soovin edasi anda Katrin Leokinile, kes aitas materjali koguda ja täiustas oma mõtetega kirjapandut, Raivo Kalvet Kumna mõisa ajaloomaterjalide eest, Marko Kuusalu fotode eest ning mainimist väärivad samuti Mariann Leokin-Tunnel, Jaana Põlts ja Külli Kõrs, kes olid abiks materjalide kogumisel. Keelelise korrektuuri eest soovin tänada Ants Langi ja Katrin Hirvelaani. Samuti ei saa mainimata jätta, meie kõige suuremat nõustajat ja juhendajat, Deiw Rahumägit, tänu kellele antud dokument on valminud. Tutermaa kandi arengukava valmimist rahastas Kohaliku Omaalgatuse Programm.

Ühtsuses peitub jõud!

Maarja Kaljurand

Kumna Küla Seltsi juhatuse esimees

2 KANDI KIRJELDUS JA TÄNANE OLUKORD

2.1 Külade ajalooline taust

Kumna küla

Kumna küla on, nagu paljud Põhja-Eesti külad, leidnud esmamainimist Taani Hindamisraamatus, mis pärineb 13. sajandist. Selle järgi võib Kumna küla kirjalikult tõestatud sünniajaks lugeda 1219-1220 aastat. Kumna küla suuruseks oli märgitud 10 adramaad ja omanikuks (läänimeheks) Thitmar, kes oli suure tõenäosusega kohalik ülik (oli ka Humala küla omanik). Kohanimeks ei olnud tollal Kumna, vaid Engael, millest hiljem kujunes nimevorm Engla. Kohanimi Engla kadus käibelt ca 100 aastat tagasi. Esimeseks nimeliselt teadaolevaks, kindlalt kohalikku päritolu Kumna läänimeheks (mõisnikuks) oli Ohtra Jürgen. Ta oli üks nendest, kes aitasid kaasa Rootsi edule ja venelaste väljatõrjumisele Eestist. Tasuks oli 20. mail 1581.a Tallinna linnuse pealikutelt saadud läänikiri, mis andis pärandatava valdusõiguse 4-adramaalisele Kumna talule (külale) Keila kihelkonnas. Selle eest kohustus Ohtra Jürgen iga aasta sügisvakuse ajal maksma 20 marka raha ja varustama sõjakäiguks ühe kergeratsaniku.

Kummeldeni nime all on Kumna küla jõudnud kirjalikesse allikatesse esmakordselt 1480. aastal. Kummeldeni nimest kujunes välja tänaseni kasutusel olev Kumna nimi.

2.2 Kohalik Kultuuripärand

Keila kirikumõis (Künka'l)

Keila mäest alla mööda Paldiski maanteed pääseb üle jõe esimese mõisani selle tee ääres – kirikumõisani. Kivisilla tagant algas kunagi puiestee, mis viis kuni kirikumõisani välja. Kirikumõisa algust tuleb lugeda aastast 1346. Endised mõisa hooned olid õlgkatusega puumajad ja olid nii kaua kasutusel, kuni täiesti elamiskõlbmatuks muutusid. Viimane pidas vastu kõigest 65 aastat. Keila kirikumõisa õuele hakati 1693. aastal ehitama koolituba ning selleks oli ka juba palke veetud, nagu selgub visitatsiooni protokollist 1694.a. Et aga kõik mõisad ei olnud palke toonud, siis kasutati need palgid vana lagunenu kirikumõisa parandamiseks. 1711. aastal oli küll kirikumõisa õuel üks vana koolituba, mis küll toa nime ei väärinud ja kõlbas vaid mahakiskumiseks.

Siis otsustas 1789. aastal kirikukonvent ehitada uue paekivist pastorimaja, mis 1797. aastal valmis sai. Karjaaed oli soisel pinnal, nii et loomad vihmaste ilmadega kõrvuni sopa sees pidid olema. Veel

18. sajandi alguses oli kirikuõpetaja majaga ühise katuse all kõrts ja õllepruulimiskoda, sest õpetajal oli õigus kirikumõisas õlut müüa lasta.

Keila kirikumõisas sündis saksa soost eesti kirjamees ning seaduste tõlkija Otto Reinhold Holtz. Seal elas ka Keila esimese meeskoori asutaja Max Wilhelm Fick ja Keila esimene eesti soost kirikuõpetaja Jakob Kukk. Viimane oli Keilas kirikuõpetajaks 1906-1921 aastani, millal ta esimeseks eesti piiskopiks valiti. J. Kukk oli Keila Rahvahariduse Seltsi asutajaliige ja võttis osa Keila Põllumeeste Seltsi tööst.

Keila kirikumõis

Kumna mõis

Klassikalises mõistes võib mõisa sünnipäevaks pidada 10. juunit 1627.a, mil Eestimaa kuberner Johann de la Gardie määras kindlaks Kumna piirid. Mõisa esimeseks omanikuks sai Tallinna Niguliste kiriku pastor Johann Knopius (Johannes Cnopius), kelle nimest on mõisa ja küla eesti keeles vahel ka Knoobuseks kutsutud. Johann Knopiuse pärijatelt läks mõis 1656.a Heinrich Göbeli omandusse. Põhjasõja lõppedes kuulus mõis algselt kapten Franz Lembergile, hiljem aga Johann Friedrich Lübekenile. 1778. aastal omandas mõisa riiginõunik Karl Reinhold von Kosküll (1731-1804), kelle poja Peter Friedrich Augusti (1763-1827) käest ta 1816.a. siirdus Johann Lütkeni omandusse. 1838. aastast kuni II maailmasõjani oli Kumna mõisa omanikeks Meyendorffide suguvõsa. Meyendorfid tõusid Vene õukonnas kõrgetele positsioonidele ja nautisid talvist seltskonnaelu Peterburis. Kumnat kasutati peamiselt suveresidentsina. Perekonnas oli tugev militaarne traditsioon: Georg von Meyendorff oli kindraladjutant ning keiser Aleksander II

ülemvallmeister ning tema viiest pojast neli olid samuti kindralid. Üks neist, Teofil von Meyendorff (1853–1919), kindraladjutant ja Georgi ordeni kavaler nagu isagi, oli Kumna viimane omanik enne Eesti Vabariigi maareformi. Teofili poeg Georg võitles Vabadussõjas Balti pataljonis ning seetõttu jäeti perekonnale häärber koos maaga, kuhu 1920. aastatel suguvõsa kogunes. Meyendorfid tegid oma rahvusvahelisi sidemeid kasutades pingsat tööd, et punase terrori kätte jäänud sugulasi nõukogude Venemaalt välja nõutada (osta).

Meyendorfid lahkusid Saksamaale 1941. aastal, järelümberasumise käigus. Sõja ajal oli mõisas Abwehri luurekool, mida inspekteeris isegi Abwehri kõrgeim ülemus, admiral W. Canaris. Hiljem oli mõisas nõukogude sõjavägi ja kolhoosi kontor, siis seisis see rüüstatuna tühjal, kuni 2000. aasta paiku mõisasüda erakätesse läks.

Kumna mõisa vana hoone

Kumna mõisa ajaloolis-arhitektuurne väärtus

Kumna mõisasüdames kohtame kummalist kooslust: ühekorruselised puust venepäraste nikerdustega hooned kõrvuti klassitsistliku, valgete sammastega piduliku paleega. Siinne mõisamaastik loob ilmeke sideme vene ja euroopaliku kultuuri vahele, rääkides Baltimaade aadlikest kui omainimestest Peterburi ja Berliini kuningakodades. Kumna uus mõisahoone on kerkinud 20. sajandi esimestel kümnenditel juugendstiili- järgse neoklassitsismi tõusulaine harjal. Kui sageli võttis juugendklassitsism pehmemaid ning sujuvamaid vorme, justkui mahendades klassitsismi külma pompoossust, siis sinne palee viitab pidulikule ampiirile: joonia kapiteelidega poolsambad, viiluväljal lintidega põimitud loorberipärjad jms. Tähelepanavavad on ka interjöörid. Hoolimata võrdlemisi väikestest mahtudest oli taotletud interjööri teatraliseerimist viimase piirini.

Peegelvõlviga saal teisel korrusel oli kaunistatud sammaste ja rõhtsate karniisidega, seinad jaotatud stukkreljeefide abil ristikülükukujulisteks väljadeks. Vana mõisamaja kõrvale kerkinud uus hoone oli mõeldudki mitte niivõrd elamiseks kui eeskätt just pidulikeks vastuvõttudeks, mida sealse mõisa häärrased, Peterburist Londonini rohkeid sidemeid omanud Meyendorfid laialt harrastasid.

Kumna häärrastemajas leidis kaasaegsete sõnul väärtuslikku rokokoomööblit ning vaimustavaid kunstiteoseid. Eriti tähelepanuväärne oli suur raamatukogu, millest osa on säilinud Eesti Rahvusraamatukogus. Kuni 1949. aasta detsembrikuuni seisis mõisa maadel maantee ääres Martin Lutheri pronkskuju, mille autor oli professor Clodt von Jürgensburg Peterburist. Lutheri monumendi tellijaks oli 1862. aastal Georg von Meyendorff, kes oli tollal Ülevenemaalise Evangeelse-Luterliku Konsistooriumi president. Olles keiser Aleksander II ülemtallmeister ja tema perekonnas “oma” inimene, on tema teeneid Peterburi Jaani kiriku rajamisloa saamisel ja ehitamisel raske üle hinnata. Selle eesti kultuuriloos märgilise tähtsusega kiriku 150. aastapäeva tähistatakse 2010.a.

Tema poeg Teofil von Meyendorff oli ka teenekas ühiskonnategelane. Ta oli üks Venemaa Olümpiakomitee asutajaid ja selle esimene auesimees. Teofil von Meyendorff oli ka Peterburi raskejõustiku spordiseltsi “Bogatõr” asutaja ning meie esimese olümpiamedalisti Martin Kleini (elas ja treenis Peterburis) jõudmises Stockholmi olümpiale 1912.a. oli ka tema osa. Teofili poeg Georg, kui Balti pataljoni kapten Vabadussõjas, väärrib samuti esiletõstmist.

Kumna mõis on jätnud jälje ka Eesti tennise ajalukku. Nimelt asutati Kumna mõisas 1911. aastal “Kumna spordiring”, mis astus samal aastal Ülevenemaalise Lawn-Tennise Klubide Liitu. Üks Meyendorfidest - William von Meyendorff tuli ka 1920.a Eesti esimeseks tennisemeistriks meeste paarismängus.

Kumna mõis

Martin Lutheri ausammas

Martin Luther (1483-1546) oli kiriku reformaator ja uusaegse usu rajajaid.

Nagu eelpool juttu oli, püstitas Kumna mõisnik Georg von Meyendorff 1862. Aastal pronksist Martin Lutheri mälestussamba. Üle kuue meetri kõrgune mälestusmärk planeeriti algselt püstitada Tallinna, asukohaga Toompea lossi vastas praeguse Nevski katedraali kohale. Tollased poliitilised olud ei lasknud sel aga teoks saada, seetõttu otsustas Georg von Meyendorff püstitada samba oma kodukoha lähedale.

Samba autoriks oli baltisaksa päritolu skulptor Petr Clodt von Jürgensburg (1805-1867), tol ajal hinnatud ja kuulsust kogunud kunstnik, kelle taiesed kaunistavad nt Sankt Peterburgi ja Berliini. Lutheri ausamba loomine läks maksma tolle aja kohta küllaltki suur summa, 9000 rubla.

See ausammas oli ainus Lutherile pühendatud mälestusmärk kogu Vene tsaaririigis ning jäi ka ainsaks omasuguseks Eestis. Samuti teeb mälestusmärgi ainulaadseks fakt, et selle selgitavad kirjad olid esmakordselt kogu ajaloo jooksul eesti keeles.

1949. aastal võeti ausammas nõukogude võimu poolt maha ning väidetavalt sulatati ümber hiljem Tallinnasse püstitatud Stalini kujuks.

2009. aasta augustis toimus Tutermaa Külaseltsi ja EELK Keila Miikaeli koguduse eestvedamisel talgupäev, mille käigus puhastati kunagise mälestussamba asukoht võsast. Tekkis mõte tähistada see ajalootahvliga ning otsida edaspidi võimalusi ka samba taastamiseks.

Käesoleva aasta märtsikuus valmis kavand Martin Lutheri ausamba asukohale mõeldud infotahvli tarvis. Kavandi loojaks on Tarmo Pungas, kes toetus oma töös Mati Karmini nägemusele. Mälestustahvli valmistas sepp Ago Peterson. 25. juunil 2010. aastal möödus 480 aastat Augusburgi usutunnistusest. Selle puhul toimus 27. juunil 2010. aastal Keila Miikaeli kirikus pidulik jumalateenistus, kus tähistati usutunnistuse aastapäeva. Seejärel suunduti Martin Lutheri ausamba asukohale, et avada seal ajalootahvel, mis meenutab endist mälestusmärki. Edasi siirduti samba vahetus läheduses asuva Keila koguduse ajaloolise pastoraadihoone juurde, kus oli kaetud pidulik kohvilaud.

M. Lutheri ausammas 1862

M. Lutheri ausambatahvel 2010

Kumna hõbeaare

1965. aasta sügisel leiti Kumna külas endise Poolaka talu maal põldu kividest puhastades hõbeaare. Leiukoha juures on suur lõhenenud kivi.

Aardesse kuuluvad 18 rinnalehte, 4 hoburaudsõlge, 3 käevõru, ristripats, mõned ehete katkendid, hõbekang (vt pilt 1) ja 20 münti. Esemed olid asetsenud lähestikku, osalt koos, 20 - 30 cm sügavuses. Sealtsamast leitud savinõukillud pärinevad kahest käsitsi vormitud nõust, milles aare oli nähtavasti peidetud. 1968. aasta kevadisest põllutöödel tulid umbes samast kohast nähtavale veel kaks käevõru, kee koos loomapeaotsalise ripatsi ja medaljoniga, katkine spiraalvõru ja pronksist kaalukapsel (vt pilt 2). Kuigi pole päris kindel, kas mainitud esemed olid peidetud eraldi või koos eelmistega, võib mõlemaid leide siiski tinglikult üheks aardeks pidada.

Keila ümbrusest on aardeid leitud juba varemgi. Mainitagu nendest eriti üht, mis avastati 1929.aastal Metsakülas, Kumna aarde leiukohast umbes 1 km põhja pool. See sisaldas 51 (25 araabia, 20 hedeby, 4 saksa, 1 böömi, 1 itaalia) 9. - 10. sajandi münti ja hõbeehete (sealhulgas rinnalehe) ning hõbekangide katkendeid.

Pilt 1

Pilt 2

Keila lahing Kumna tee ristis

23. septembril 1944. aastal toimus suurem kokkupõrge Tallinna-Paldiski maanteel, Kumna teeristis. Sinna oli kaitsele kogunenud vähemalt 150 meest. Suurem osa neist asus positsioonile maanteest loode poole, Kumna mõisa viiva kiviaia varju. Lahingut juhtisid soomepoistest lipnikud.

Keila lahingu ja teiste viimaste vastuhakkudega hoidsid toona vaid kahekümneaastased mehed kinni Punaarmeed, andes nii rannikule kogunenud põgenikele aega üle mere põgeneda.

Paldiski maanteele oli 21. septembri õhtul Keilast saadetud eelpost: 30-40 meest. Mehed veetsid öö Hüüru veskis ning rajasid 1-2 km Hüürust Keila poole ajutise kaitseliini. 22. septembri õhtupoolikul Hüüru suunas saadetud neli luurajat sattusid aga tulevahetusse veoautoga sinna saabunud punaarmeeelastega. Eelpost viidi seejärel öösel positsioonilt ära.

Kõige suurem kokkupõrge toimus 23. septembri pärastlõunal Kumna teeristil, kuhu oli kogunenud vähemalt sadakond meest. Kella 13-14 paiku jõudis sinna Punaarmee veoauto, millega sõitnud mehed hüppasid maanteekraavi. Puhkes tulevahetus, mille käigus sai surma 10-12 punaarmeeelast

ning kolm kaitsel olnud. Võimalik, et siis hukkus üks Kumna kaitseliini juhte, vänrik Sulev Kiin. Vähemalt kaks meest oli saanud haavata. Neist üks viidi Keila Algkoolis asunud haiglasse, teine raudteejaamas seisnud rongile. Umbes tund pärast seda kokkupõrget jõudis Kumna teeristile tankide ja veoautode kolonn. See kihutas Keila suunas tuld andes täiskäigul kaitsjate positsioonidest läbi. Tulistati ka paanikas põgenema hakanud Eesti poisse, kelle hulgast päris mitu sai lagedal väljal surma.

Täna sel päeval seisab Kumna teeristis mälestusmärk. Keila lahingus hukkunud poiste auks. Oletatavasti on Kumna teeristil hukka saanud poisid maetud praeguse Talleggi silohoidlasse.

2.3 KANDIASEND JA RAHVASTIK

2.3.1 Kandi asend ja suurus

Harku valla pindala on 159,77 km² ning elanike arv on 11 727 (01.01.10). Tutermaa kandi külade pindalad on kokku 19,3 km², mis moodustab kogu valla pindalast 12%, ning elanike arv 651, mis moodustab 5,6% valla elanike arvust. Vastavalt Siseministeeriumi Sotsiaalse Infrastruktuuri uuringule moodustavad Tutermaa kandi järgmised külad: Kumna, Kütke ja Tutermaa.

Tabel 1: Külade pindalad

Küla	Pindala (km ²)
Kumna	5,3
Kütke	8,2
Tutermaa	5,8
KOKKU	19,3

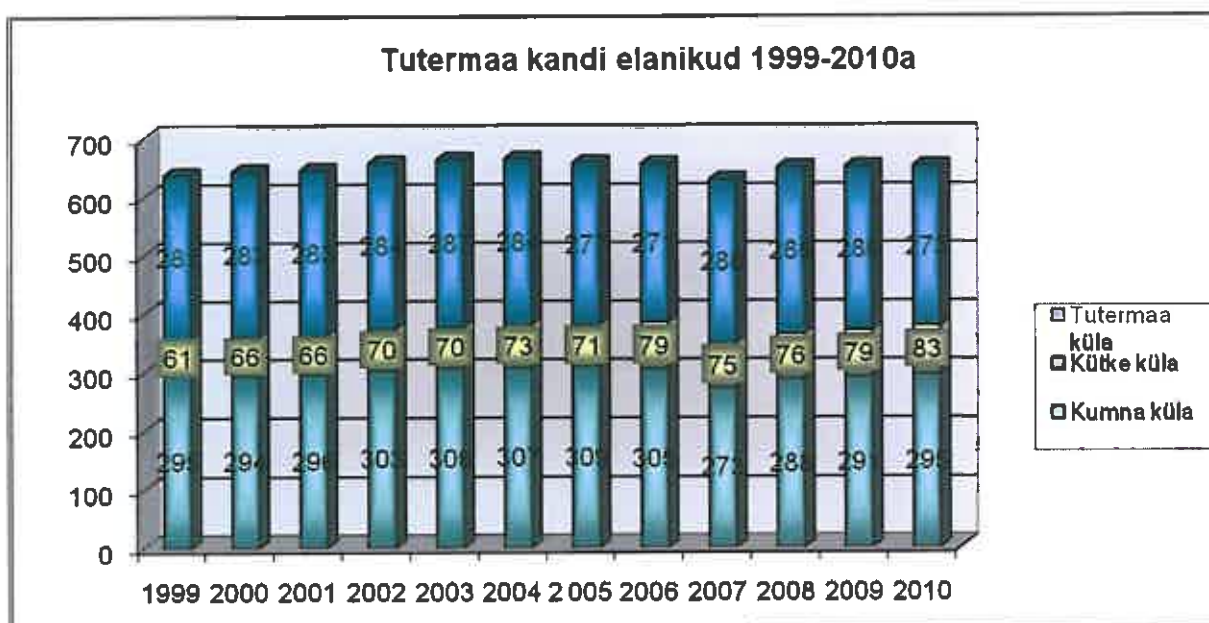
Kandi külad paiknevad valla kõige lõuna poolsemas küljes, mis piirneb Keila linnaga. Kandikeskuse kaugus vallakeskusest on 15 km. Kuna külad asuvad suhteliselt kaugel valla keskusest ja lähemal asub Keila linn (3 km), siis toimub paljude teenuste kasutus just Keila linnas mitte valla keskses (post, arstiabi, kool, pood jne). Kandikeskuseks on Kumna küla, kus asub ka Kumna Kultuuriait.

Külad paiknevad Paldiski maantee vahetus läheduses, seega on hea ühendus nii Keila kui ka Tallinnaga.

2.3.2 Rahvastik

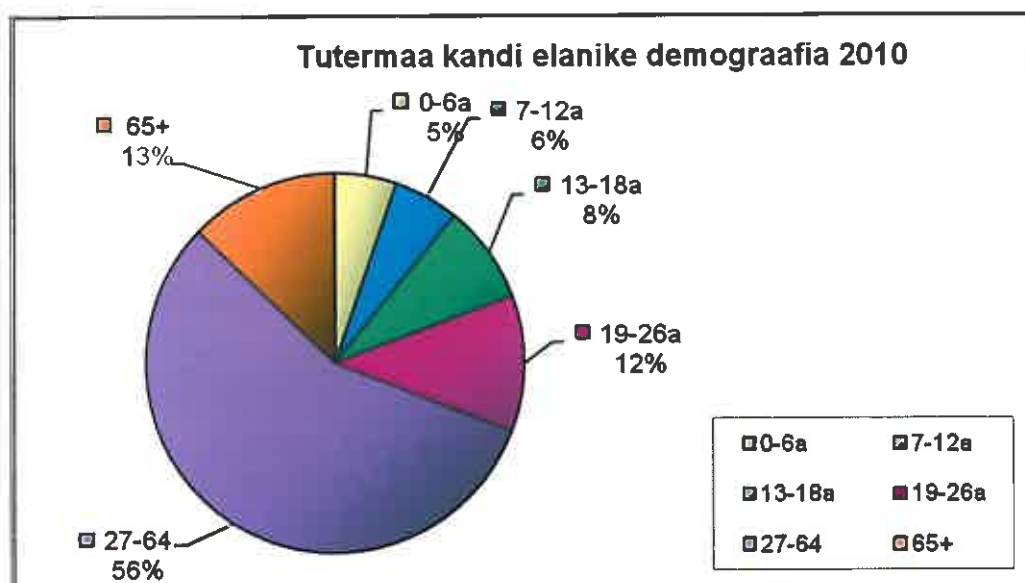
Kui Harku valla elanike arv on viimasel kümnel aastal kasvanud, siis Tutermaa kandi elanike arv ei ole seda sellises tempos teinud. Väike elanike arvu langus on olnud aastatel 2005-2007, edasi on läinud jälle kasvavas tempos. Rahvastiku arvu poolest on suurim Kumna (295) ja väikseim Kütke küla (83).

Joonis 1: Külade elanike arv ja kasv perioodil 1999 - 2010

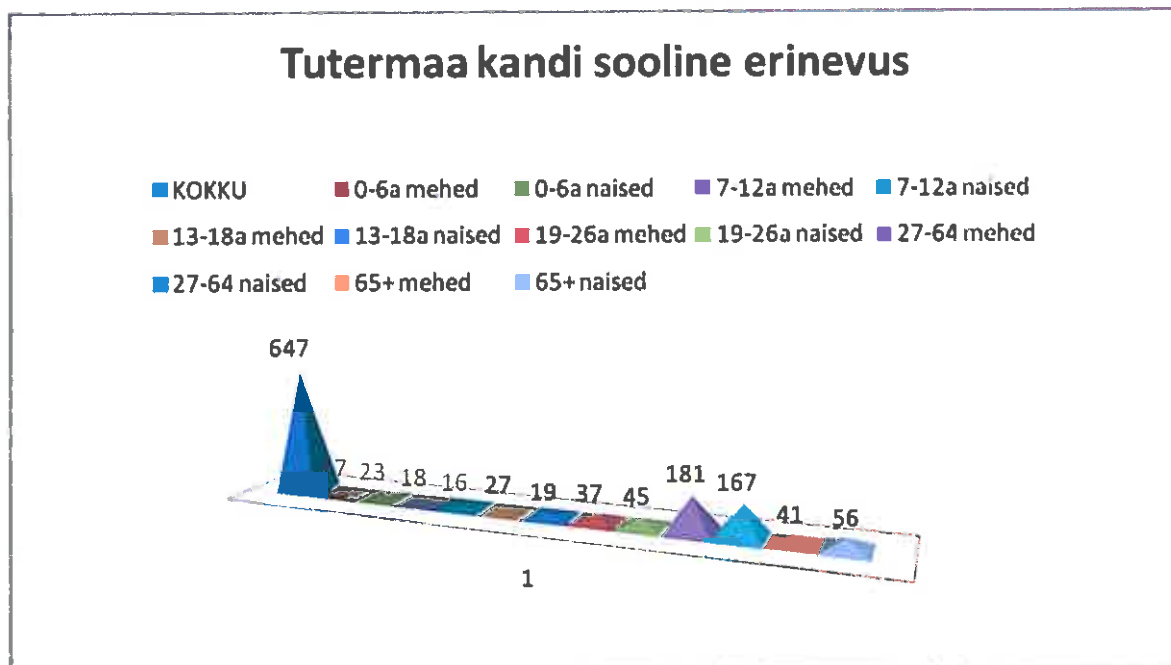

Suurima rahvastikurühma moodustavad keskealised töövõimelised inimesed, kelle protsent elanikkonnast on üle poole (56%). Kuni 18-aastaseid lapsi elab kandis 19%, kellest 5% moodustavad kuni 6-aastased lapsed ja 6% 7-12 aastased lapsed. Pensionäre elab kandis 13 % ning 19-26 aastaseid noori 12% kogu rahvastikust.

Joonis 2: Külade elanike vanuseline jaotus aastal 2010

Meeste ja naiste osakaal on suhteliselt võrdne. Kokku elab kandis 321 (49,6%) meest ja 326 (50,4%) naist. Meeste osakaal vanuserühmade järgi on suurem 7-12 aastaste seas, 13-18 aastaste seas ja 27-64 aastaste seas. Teistes vanuserühmades on ülekaal naistel.

2.3.3 Kogukonna tegemised

Kumnas tegutses veel 70ndatel lasteaed, kus paljud kohalikud ja lähikülade lapsed käisid. Algselt mõisa abihoones hiljem mõisas endas tegutses EÕM (70-80ndatel olid Puiatu erikooli poisid).

80ndate lõpul oli nii EÕM kui ka EÜE, õpilased töötasid põllumajanduses ja EÜE ehitusel. EÜE üliõpilased elasid endises lasteaia hoones.

Tegutses ka kohalik kino, mis asus mõisa vanas hoones. Neljapäeva õhtud olid traditsiooniliselt kinoõhtud ning kohalikud noored kutsusid kino tädi Kinomaieks. 70ndate lõpus 80ndate alguses oli võimalus ka näiteringis käia, õpetajaks oli Juta Maurer, kes oli ühtlasi ka lasteaia juhataja. Sovhoosi ajal toimusid ka peod nii sügisel viljakoristuse järel kui ka jõulupidu, mis toimus täiskasvanutele. Täiskasvanute seas oli ka populaarne nii marti kui katri jooksmas käia, mis pakkus rõõmu nii suurtele kui väikestele.

90ndate algul tegutses vanas mõisahoones, endises kinosaaalis, K-Box Club, kus noortel oli võimalus diskosi pidada.

1975. aastal valminud vene – saksa sõjafilm „Variant Omega“, mis räägib II maailmasõjaegsest saksa luurekoolist. Selle filmi mõned episoodid filmiti Kumna mõisa ümbruses.

Kumna Kultuuriaida saamislugu

Kumna vallakeskus asub kandist kaugel ja kandis ei olnud võimalik kuskil kultuuriüritusi läbi viia, siis tegi 2002. aastal, Kumna külaelanik ja toonane vallavolikogu liige, Arvi Eidisk Harku Vallavalitsusele ettepaneku renoveerida kultuuriasutuseks Kumna külas asuv, umbes 200 aastat vana, paekivist magasin ehk varuviljaait, mis kuulus ajaloolisse Kumna mõisa kompleksi. Ranna sovhoosi ajal kasutati seda hoonet nii lauda kui garaažina. Tänu Harku Vallavalitsuse toele, Ott Kasuri ja Arvi Eidiski eestvedamisele, avati pärast ulatuslikke renoveerimistöid, 2003. aasta novembris Kumna Kultuuriait, kus elanikel oleks võimalus vaba aega veeta. Kultuuriaida juhatajaks

valiti Kumna küla elanik Tatjana Rahamägi. Kultuuriaidas on toimunud erinevaid tegevusi nii väiksematele kui ka suurematele külaelanikele. Igapäevaselt on külaelanikel võimalik kasutada internetti, lugeda eesti- ja venekeelseid ajalehti ning ajakirju, mängida lauatennist, koroonat, piljardit või lauajalgpalli. Kultuuriaidas on toimunud kontserdid, tantsuõhtud, jõulupeod, seminarid ja koosviibimised. Tuntumad nimed, kes on Kultuuriaidas esinemas käinud, on näiteks: Jürgen Veber (trikimehe üks esimesi ülesastumisi), Erich Krieger, Mait Maltis, Sergei Maasin, Arnold Oksmaa. 2009. aasta suvel sattus Kultuuriaita ka George W. Bushi isiklik juuksur, kes proovis siin viltimistehnikat ja oli väga rõõmus, et Eestis on sellised toredad külamajad. Laste juures on käinud kloun Ummi, Pipi ja Karlson katuselt. Kultuuriaida ees on peetud külajaanitulesi ja aida kõrval oleval jalgpalliväljakul on peetud jalgpallivõistlusi. Kohalike noorte algatusel on hoo sisse saanud ka tantsu- ja aeroobikatrennid. Näiteks 2009. aasta kevadel tulid kohalikud tüdrukud kokku ja hakkasid jalgpallivõistlustele kaasa elama ergutustüdrukutena. Tekkisid Kumna Cheerleaderid, kes on elavate tantsudega esinenud nii Harku valla külade päeval kui nelja valla talendikaima küla otsinguil. Kultuuriaida juures asuvad ka korvpalli- ja võrkpalliplats, mänguväljak lastele ning küla lõkkeplats.

2.3.4 Ühised ettevõtmised

Kumna Küla Seltsi tekkimine

2008. aasta detsembrikuus tulid kokku mõned aktiivsemad noored külaelanikud, kellest kujunes välja Kumna Aktiiv, kuhu kuulus 9 inimest. Nende initsiatiivil korraldati 2008. aastal jõulupidu nii lastele kui ka täiskasvanutele, mis mõlemad osutusid väga edukaks ja said elanike poolt suuri kiidusõnu. Sellest hoogu saades otsustati, et külaelu rohkem arendada, tuleks luua MTÜ, et oleks võimalik erinevatest fondidest raha taodelda küla arenguks. Asja edasi arendades tuldi 22. märtsil 2009. aastal kokku, mil toimus Kumna Küla Seltsi asutamiskoosolek, kus osales 35 inimest, kuid lõpuni jäi vaid 30 inimest. 14. aprillil sai selts ametlikult registreeritud. Edasi hakati koostööd tegema Kumna Kultuuriaidaga ja ühiselt korraldati 2. mail koristustalgud Kumna Puhtaks 2009, mille tulemusena koristati ära suur osa küla maadest, mis ei kuulunud kellegi eravaldusse. Ühisüritusi toimus palju, üheks suuremaks kujunes võidupüha auks korraldatud perepäev, kus terve päeva jooksul oli kohale toodud erinevad atraktsioonid lastele (batuut, hobused, sumod), õhtu jätkus küla jaanitulega. Suurejooneline oli ka Kumna küla osalemine 5. septembril Harku valla külade päeval, kus Kumna osales nii organiseerimises kui erinevates võistlustes, mis kokkuvõttes tõi külale üldvõidu ja auhinnaks rändnuia. Ka jõulud ei möödunud vaikselt. Terve detsembrikuu sai

külarahvas igal advendil tulla Kultuuriaita, kus toimusid erinevad sündmused (jõuluehete valmistamine, piparkookide küpsetamine, jõulusoovide puu külge riputamine). Aasta lõppes ühise jõulupeoga, mis toimus päeval lastele ja õhtul täiskasvanutele. Käesoleval aastal on traditioone jätkatud. 1. mail toimusid taas Kumna Puhtaks koristustalgud, mille käigus koristati tee ääred ja endise kaupluse juures asuv vana mahajäetud laohoone. 21. augustil osaleti Saue valla suvelõpupeol, kus toimusid nelja valla talendikaima küla võistlused. Võisteldi viiel erineval alal ning Kumna saavutas auväärse II koha. 4. septembril toimusid juba kolmandat korda Harku valla külade päevad, mis seekord toimusid Kumna mõisa ümbruses. Kumna Küla Selts oli koostöös Harku vallaga üks ürituse peakorraldajatest. Seekord saavutati kokkuvõttes II koht.

Väljastpoolt kanti tehakse koostööd Vääna Külakojaga, EELK Keila Miikaeli koguduse ja Harku Vallavalitsusega. Koostöös Vääna Külakoja esimehe Deiw Rahumägiga hakati 2010. aasta alguses kirjutama käesolevat arengukava.

2.4 KANDI LOODUSLIKUD OLUD

2.4.1 Vesi

Pinnavee võrgustiku moodustavad vooluveekogud: jõed, ojad, kraavid ning järved. Kandi loodepoolsest osast voolab läbi Keila jõgi, mis on suurim jõgi vallas, pikkusega 116 kilomeetrit ja valgalaga 68 km². Kevadeti on jõe luhtade ulatus ligi pool kilomeetrit jõesängist. Luhtade ülejutused kestavad hiliskevadeni, mis pidurdab piirkonna põllumaade harimist. Põhjavesi on suuremas osas vallas kaitsmata või vähe kaitstud. Kandi kaitsmata alaks on Kütke küla, kus pinnavesi voolab vabalt põhjavette. Kaitsmata alad on kas alvarid või kurisuude valgalad, kus pinnavesi voolab vabalt põhjavette, või alad, kus pinnakatte paksus on kuni 2m. Põhjavesi on kaitsmata nii orgaaniliste kui mineraalsete reoainete suhtes. Keskmiselt kaitstud alad on piiratud levikuga alad Keila ja Vääna jõe orus, kuhu kuuluvad ka Kumna ja Tutermaa külad, kus Moreeni paksus on 10-20m, või savi - liivsavi paksus 2-5m. Kandi ja kogu Harku valla joogivee probleemiks on lubatust kõrgem raua ja mangaani sisaldus.

2.4.2 Mets ja põllumaad

Valla metsasus on 40 %. Harjumaa metsakorralduskava kohaselt on suurem osa hoiu- ja kaitsemetsad. Tutermaa kandi territooriumil metsamassiive ei esine, põhiliseks vormiks on põldudevaheline võsa ja loopeane kadakas. Üldiselt on valla maad väheviljakad, haritava maa keskmine boniteet on 33 hindepunkti (vabariigi keskmine 43 hindepunkti). Põllumajanduslik

tootmine on mõttekas vaid Vääna ja Kumna piirkonnas, kus maa boniteet on kõrgem kui vabariigi keskmine.

2.4.3 Maastik

Tutermaa kant koos kogu Harku vallaga asub valdavalt Viru – Harju lavamaal, kus avaldub kambriumi (Põhja-Eesti paekallas), alamordoviitsiumi kui ka kesk-ordoviitsiumi ladestu. Lavamaa, mille valdav kõrgus on 30-70 m, piirab põhjast Põhja-Eesti paekallas. Lavamaa ette jääb vähesel määral rannikumadalikku (Põhja-Eesti ranniku-madalik). Pinnakatteks on erineva paksusega moreen, vähemal määral jääjärvede setteid. Esineb ka loopealseid. Reljeef on valdavalt lainjas tasandik, mida kandi lääneosas läbib Keila jõe org. Valla põhjapiiril avaldub paljudes kohtades Põhja-Eesti klint (1200 km pikkuse Balti klindi osa). Kohati on paekallas kahe- või mitmeastmeline. Valla territooriumil on kauneid järsu seinandina esileulatuvaid osi – pankasid (Türisalu, Suurupi, Rannamõisa pank). Tutermaa kandi maastik on laugjas ja tasane. Põhiliseks maaviljelusvormiks on olnud läbi sajandite põlluharimine ja karjakasvatus.

2.4.4 Piirkonda iseloomustavad objektid ja vaatamisväärtused

Piirkonna põhilisteks vaatamisväärtused on Kumna mõis koos vana peahoone, uue peahoone, pargi, valitsejamaja, ja ait-kuivatiga 18-20.sajandist.

Keila kihelkonna vana pastoraadi hooned koos uuesti rajatava Martin Lutheri asusambaga.

2.4.5 Loodusolude mõju kandile

Põhiliseks mõjuallikaks kandile on vesi ja selle kasutamine. Tallinna laienemine ja turistide suurem huvi piirkonna vastu võib mõjutada avaveekogude bioloogilist kooslust. Keila jõgi on kõrge reostusohuga veekogu, eriti selle alamjooksul.

2.5 KÜLADE INFRASTRUKTUUR

2.5.1 Ettevõtlus

Ettevõtluse põhiliseks vormiks piirkonnas on väikeettevõtlus, levinud on ka pereettevõtted. Enamus ettevõtteid asuvad Kumna külas. Paljud on siin vaid registreeritud, tegelik töö käib väljaspool küla.

Suurimad tööandjad on AS Metsaküla Piim ja AS Tallegg, kus töötavad peamiselt vanemad inimesed, kes on seal juba olnud nõukogude ajast. Tutermaal on suurimaks tööandjaks AS Terrat.

Kumna külas asus varem ka kauplus ja parematel päevadel koguni kaks kauplust, kuid nüüdseks seisab kaupluse hoone tühjal ja ootab uut otstarvet. Kandi tegutseb vaid üks kauplus, mis asub Tutermaal. Asukoht ei ole kõigile kandi elanikele sobiv ning teistest küladest on keeruline sinna jalgsi minna, kuna puudub kergliiklustee.

Kumna külas tegutsevad järgmised ettevõtted:

Bennett Grupp OÜ – 1997. aasta 06. juunil registreeritud ettevõtte, mille põhitegevuseks on väikeveokite ümberehitus. Ettevõttes töötab 8 inimest, neist 1 on Kütke külast, teised kõik väljaspoolt Harku valda.

Knoobus OÜ – 2008. aasta 22. oktoobril registreeritud ettevõtte. Tegeleb ehituslike plekitöödega. Ettevõttes töötab 8 inimest, neist 2 on Kumna küla elanikud.

Linda Salong OÜ – 2010. aasta 15. jaanuaril registreeritud ettevõtte. Tegevust alustas 2010. aasta juunis. Pakub juuksuri ja iluteenuseid, salongis töötab üks Kumna küla elanik.

Metsaküla Piim AS – kuni 1992. aastani oli Ranna Sohvoosi Metsaküla Farm, aastatel 1992-1996 tegutses farm Keila Piimaühistu nime all. 1996. aastal registreeriti AS Metsaküla Piim. Põhi tootmisharu on loomakasvatus ja piimatootmine. 2005. aastal valmis noorloomalaut 600-le loomale ja 2010. aastal lüpsikarjalaut 588-le loomale. Viimase 5 aasta jooksul on investeeritud loomakasvatusse 50 miljonit EEK-i. Ettevõtte tegevusaladeks on piima tootmine, teravilja- ja rapsi kasvatus. Ettevõttes töötab 18 inimest, neist Kumna elanikke 4, Kütke elanikke 5, ja Harku vallast (Tabasalust) 2 inimest.

Oru Äri AS – 1994. aastal asutatud rehvide jae- ning hulgimüügiga tegelev ettevõtte. Kumnas tegutseb ettevõtte üks rehvitöökodadest.

Otto Odenbergi Puidutooted OÜ – perefirma, mis tegutseb alates 1994. aastast. Firma asutaja Otto Odenberg koos koolivend Vambola Rolliga lõi Jõulutähe valmistamiseks unikaalsed rakised. Firma valmistab käsitsi unikaalseid sisevalgustusega Jõulutähti, mis on naturaalpuidust ja ainulaadse disainiga. Kogu tööprotsess on keskkonnasõbralik. Otto Odenbergi Puidutooted OÜ kõik töötajad on pärit lähikonnast, nad on siinsamas firmas saanud koolituse ja omandanud Jõulutähe valmistamiseks

vajalikud filigraansed võtted. Enamik tähti jõuab Saksamaale, Ameerika Ühendriikidesse ja Skandinaaviamaadesse.

Proffehitus Grupp OÜ – 2004. aasta 14. septembril registreeritud. Ettevõtte põhitegevusaladeks on üldehitustööd, ehitustegevus, ehitus juhtimine, renoveerimistööd, elektrijuhtmete ja –seadmete paigaldus, puidu- ja ehitusmaterjalide vahendamine, transporditeenuse osutamine ja vahendamine, kinnisvara arendus ja müük. Meeskonna põhituumik koosneb pikaajalise erialase kogemusega töötajatest, kelle hulka kuuluvad mitmed Kumna küla elanikud.

Rehepapp Aiakujundus OÜ – on asutatud 16.09.2003. Ettevõtte tegevusaladeks on sise- ja välisjaljastus. Ettevõtte eesmärgiks on pakkuda isikupärast kvaliteetset haljastust, luues keskkonna, kus tunnevad hästi ennast kõik kliendid. Ettevõttes omatakse haljastusalal nii teoreetilisi kui ka praktilisi kogemusi 1995. aastast. Ettevõttes töötab 4 – 9 inimest sõltuvalt hooaegadest. Hetkel kohalikku tööjõudu firmas ei tööta.

Tallchart OÜ – 1999. aasta 16. märtsil registreeritud ettevõtte. Kumna külas alustas tegevust 2009. aasta maikuus. Ettevõtte kaubamärk on Hatsonauto. Tegevusalad Kumnas: rasketehnika müük koostöös pankadega, Keilas puistematerjalide müük transportteenusega. Ettevõttes töötab 25 inimest, Kumna külast 1 inimene.

Tallegg AS – Tallegg ja tema eelkäija Tallinna Linnuvabrik olid ja on Eesti linnukasvatuse lipulaevaks. Talleggi eelkäija Tallinna Linnuvabrik alustas tegevust juba 1956.aastal. 1982. aasta 1. novembril liideti Tallinna Linnuvabrikuga Kostivere sovhoos, moodustus Tallinna Näidislinnovabrik– sovhoos. 1993. aasta 1. märtsil asutati AS Tallegg. 1996. aastal ostis ettevõtte AS Ranna Linnukasvatus tervikvara: tapamaja, sugulindude osakonna, kaks broilerikanalate osakonda (sealhulgas Kumna broilerikanalad) ning söödatehase. Aastatel 2007 kuni 2009 renoveeriti Kumna broilerifarm. Hetkel tegutseb Kumnas 12 broilerikanalat ning töötab 5 inimest, kellest 3 on Kumna küla elanikud.

Tempera Holding OÜ – 2005. aasta 08. detsembril registreeritud ettevõtte, mille tegevusaladeks on üld- ja tsiviilehitustööd.

Usin-TR OÜ – alustas tegevust 1994. aastal Usin AS nime all, millest on välja kasvanud pereettevõte. Ettevõte valmistab salateid, toorsalateid, suupisteid ja valmis toitu. Ettevõttes töötab 30 inimest ja nende hulgas on mitmeid Kumna küla elanikke.

Tutermaa külas tegutsevad ettevõtted:

Asoli Auto OÜ – 1996. aasta 16. detsembril registreeritud ettevõte, mille tegevusalaks on sõiduautode tehnohooldus ja remont. Ettevõttes töötab 4 inimest ning mitte keegi neist ei ole Tutermaa kandi elanik.

Krooning Tutermaa – AS Krooning tegutseb mootorikütuse jae- ja hulgimüügiga turul alates 1992. aastast. Tutermaal asub üks kaheteistkümnest teenindusjaamast, tegemist on automaattanklaga.

Lepsoni Äri OÜ – 1996. aasta 30. aprillil registreeritud ettevõte, mille tegevusaladeks on mootorsõidukite varuosade, lisaseadmete ja remondimaterjalide jaemüük ning sõiduautode varuosade, lisaseadmete ja remondimaterjalide hulgimüük. Ettevõttes töötab 6 inimest ning neist 2 on Kumnast, 1 Tutermaalt ja 3 Keilast.

Metanex OÜ – 1997. aasta 8. oktoobril registreeritud ettevõte. Tegevusalad: Rauast või terasest ehituskonstruktsioonide ja nende osade tootmine ning keskkonnaohtlike jäätmete kogumine ja töötlus.

Tallept Auto AS – 1996. aasta 18. novembril registreeritud ettevõte. Tegevusalad: rahvusvaheline auto-kaubavedu, veoste ekspedeerimine, riigisisene auto-kaubavedu.

Terrat AS – on Eesti kapitalil põhinev peamiselt keskkonnaehitusele keskendunud ehitusfirma, mis alustas tegevust 1. jaanuaril 1992. aastal. Firma loodi endise Tallinna EPT maaparandusosakonna baasil. Pideva arengu tulemusena on laiendatud järgmistele tegevusaladele: veevarustuse ja kanalisatsiooni süsteemide projekteerimine ja ehitus; veevarustuse ja kanalisatsiooni süsteemide renoveerimine kaevamata meetoditel; hüdrotehniliste ja keskkonna rajatiste ehitus (pumplad, puhastusseadmed, veereservuaarid); haljastustööd ja parkide ehitus; golfiväljakute ehitus; üldehitus. AS-is Terrat töötab 55 inimest ning neist 2 on Tutermaa küla elanikud.

Tutermaa Tehnopak OÜ – 2006. aasta 31. juulil registreeritud ettevõte.

Kütke külas tegutsevad ettevõtted:

Kunaro OÜ – 1998. aasta märtsis registreeritud ettevõte. Tegevusvaldkonnaks on transporditeenused, logistika, veoste ekspedeerimine.

2.5.2 Joogivesi ja kanalisatsioon

Tutermää kandi territooriumil omab vee-erikasutusluba AS Metsamaa Piim, kes tegutseb ka kohaliku vee ettevõtjana. Alates 01.08.2010 pakub vee- ja kanalisatsiooniteenust OÜ Strantum. Munitsipaalomanduses olev biopuhasti Kumnas ei tööta, kuid ülepumpamisjaam on korras ja reovesi juhitakse läbi biotiikide Keila jõkke. Keila jõe ökoloogilise ekspertiisi hinnangu kohaselt on Keila jõe seisund keskmine või hea, kalavarude kohapealt pigem halb. Veemajanduskavas esitatud 2015. aasta ohuhinnangu järgi on Keila jõgi ohustatud veekogu, kui arvestada, et kõik reostuskoormused vähesel määral kasvavad või stabiliseeruvad.

Seoses kiire elamuehitusega ei ole vald koostanud tänseks vastavaid konkreetseid piirkondlikke arengukavasi vaid kogu vee ja kanalisatsiooni arengutegevus põhineb Harku valla Ühisveevärgi arengukaval. Sealt tulenevad ajutised lahendused veevarustuses baseeruvad kas olemasolevatel või rajatavatel kaevudel, mis veevarustussüsteemide väljaehitamise korral tuleb kohandada vastavaks ÜV nõuetele või likvideerida. Reovesi juhitakse kanalisatsioonisüsteemide kaudu kas olemasolevatele puhastusseadmetele või kogutakse kogumiskaevudesse ja veetakse välja. Eriti soodsate hüdrogeoloogiliste tingimuste korral piirkonnas on rajatud ka üksikuid lokaalseid puhastussüsteeme septikute ja imbväljakutega. Kandi ühisveevärgi arendus toimub põhjavee veehaarete baasil. Ühisveevärgi süsteemid kujunevad välja vastavalt hoonestatud või hoonestatavate alade asustuse kompaktsusele, veevõtu võimalustele, maapinna reljeefile. Oluliseks teguriks veevärgi arendamisel on ka tulekustutuse vee tagamine, mis hetkel ei ole vajalikul tasemel.

Kütke-Kumna-Tutermää külade ühisveevärgiga kaetava ala prognoositud elanike arv täna on kuskil 1735 inimest. Ühisveevärg külade vahel kaugemas perspektiivis kujundatakse välja ühtseks veevärgiks elamuala ja ettevõtluse olmesüsteemi vahel. Veeallikaks võivad olla olemasolevad veeladestus kaevud. Torustik arendatakse välja ringvõrguna ning varustatakse tuletõrjehüdrantidega, tulekustutuse veevaru säilitamisega kaheastmelise pumbajaama vahemahuti(te)s. Tootmisalade tulekustutuse erivajaduste katmiseks (vajalikul vooluhulgal üle 10 l/s – Porga-Uue-Mõhku või muul alal) tuleb võtta kasutusele täiendavad tuletõrjeveemahutid. Samuti paigaldataks tuletõrjeveemahutid

150-200 m-t ületava pikkusega umbtorustike lõppu või nähakse ette veevõtuvõimalus looduslikust veekogust (Vääna jõgi).

2.5.3 Transport ja teed

Tulenevalt kandi asukohast on transport korraldatud põhiliselt Tallinn-Keila maantee kaudu, maakonna sõiduliinide näol, kus sõidavad enamuse bussiliinidest. Kütke küla on siinjuures halval positsioonil kuna asub antud maanteest kaugel ja antud küla ei ole haaratud ka vallasisese transpordiga. Küla läbib vaid üks kord nädalas vaunritele mõeldud buss, mis sõidab Keila ja kolme tunni pärast tagasi. Kanti läbib veel õpilasbuss, mis on nüüd tehtud üldkasutatavaks, buss sõidab igal tööpäeva hommikul ja õhtul. Valla teede kogupikkus on üle 150 km, millest Tutermaa kandi territooriumil on alla 5%. Kanti läbib Tallinn-Keila riigi maantee, mis jagab ka kandi pooleks. Tulevikus laiendatava osa valmimisega muutub kandi kooslus veelgi ja tekivad uued tee peale- ja mahasõidud, mis ei arvesta antud piirkonna elanikkonna vajadustega. Kantis puuduvad kergliiklusteed, mis oleks vajalik ühendus Keila linnaga. Kumna küla läbi asfalttee ja Tutermaa külla sissesõit on asfaltkattega, ülejäänud teed on kruusakattega teed. Vald tegeleb valla omandis olevate teede korrashoiuga, iga-aastase lumetõrje ja suvise teede hoolduse eest tasub vald vastavalt teehooldusfirmadega sõlmitud lepingutele. Valdavalt kruusakattega teed vajavad pidevat hooldust ja nõuavad suuri kulusi, mida Tutermaa kantis ei ole viimasel ajal tehtud.

2.5.4 Jäätmekäitlus

Vallas on kehtivad jäätmekäitluseeskiri ja kinnitatud jäätmekäitluskava, mille alusel toimub kogu sellealane tegevus. Jäätmekäitlust korraldab vastavalt lepingule Harku valla territooriumil konkurssi korras prügiettevõtte Adelan Prügived OÜ.

2.5.5 Sotsiaalne infrastruktuur

Harku vallas tegutseb neli perearsti praksist. Teeninduspiirkonnad on kinnitatud maakonnavalitsuse poolt ning on otseses seoses arstiabi kättesaadavusega. Tutermaa kandi elanikud saavad enamuse vastavat teenust Keilas asuvatelt perearstidelt, osa inimesi on ka Harku perearsti nimistus. Keila on valitud põhjusel, et linn on kandile kõige lähemal olev sotsiaalne keskus.

Sotsiaalhoolekande eesmärk on abistada seda elanikkonna osa, kes ei tule enesega toime: vanurid, puuetega inimesed, töötud, vanemliku hoolitsuseta lapsed ning luua neile tingimused iseseisvaks toimetulekuks vastavalt nende vajadustele ja võimalustele. Kandil peaks olema kogukonnakeskne

tegevuskava, mis on suunatud sotsiaalse turvalisuse probleemide ennetamisele ja tekkinud probleemide lahendamisele, samuti sotsiaalse keskkonna parandamisele, põhimõttel abistada inimest tema kodus. Täna ei ole kandil vastavat tegevuskava ja kogukond ei tea täpselt, mis vajadustega inimesed kandis elavad. Valla poolt on määratud vanuritele sotsiaaltöötajad, kes külastavad inimesi vastavalt graafikule ja rehabilitatsiooni kavale. Kord nädalas käib valla poolt organiseeritud buss Keilasse ja tagasi. Kandil puudub ka koht, kus vanurid võiks koos käia ja veeta seal oma vaba aega. Puudub ka nõustamisteenus sotsiaalse toimetuleku tagamiseks.

Noortele ja täiskasvanutele on avatud Kumna Kultuuriait, mille lahtioleku aja on määranud vallavalitsus ja mis ei sobi tegelikult kohaliku kogukonna vajadustega. Rajatud on ka palliplats ja noorte enda algatusel jalgpalliväljak, mis on aktiivses kasutuse ja populaarne noorte hulgas. Kumna mõis on alustanud oma kultuuritegevusega kohaliku kogukonna hüvanguks ja on korraldanud esimesed vastavasisulised üritused.

Kandil puudub oma lastehoid ja algkool. Suletud on kohalik pood ja söögikoht, puuduvad posti- ja sideteenuste võimalus kohapeal.

2.5.6 Kandi turvalisus

Kandi inimeste turvalisus on üks kandi heaolu tunnuseid. Turvalisuse tagavad vallas elanikud ise, vallavalitsus, Harju Politseiprefektuuri Lääne-Harju osakond, Harjumaa Päästeteenistus, Harju Kiirabi ja mitmed valve- ning turvateenust pakkuvad firmad. Tähtsal kohal on ennetustöö, mida saavad ise ära teha kandi inimesed. Kindel koht kandi turvalisuse seisukohalt oleks naabrivalve süsteemi juurutamine. Kandil oma tuletõrjeteenistus puudub, valda teenindab ja pääste-teenistuse ülesandeid täidab riigi poolt finantseeritav Harjumaa Päästeteenistus, mille keskus asub Keila linnas. Lähim vabatahtlike pritsumeeste ühing asub Väänas.

3 KANDI VANUSEGRUPPIDE VAJADUSED TÄNA

3.1 Lapsed ja noored

Kuni 18-aastaseid lapsi ja noori elab Tutermaa kandis 120. Kandis puuduvad lasteaed ja kool. Lähimad valla lasteaiad asuvad Harkus (16 km) ja Väänas (7 km). Väänas on võimalik omandada ka alusharidust (kuni 6 klassi). Valla kool asub Tabasalus, mis jääb kandist 15 km kaugusele. Tabasalus lasteaias/koolis käimiseks on valla poolt korraldatud koolibuss, mis viib hommikul lapsed kohale ja peale lõunat toob koju tagasi. Asukoha poolest on sobivam lastel lasteaias/koolis käia kas Keila vallas või linnas. Keila linna kool asub vaid 3 km kaugusel kandist. Keilasse on samuti valla poolt organiseeritud buss, mis viib hommikul lapsed kooli. Koju tulemiseks on võimalus kasutada ühistransporti. Sellisel juhul kulub lastel kooli jõudmiseks vähem aega ja nad saavad rohkem aega puhkamiseks ja vabaaja veetmiseks kasutada. Täna on aga olukord, kus alati ei ole võimalik Harku valla lastel Keilas haridust omandada. Lasteaiakohta aga ei saagi, kui ei ole vastava valla/linna elanik. Probleemi lahendaks Keila linna/vallaga koostöö tegemine, et kandi lastel oleks võimalik haridust saada Keilas, mis on asukoha poolest lähemal.

Lastel ja noortel puuduvad mitmekülgsed vabaaja veetmise võimalused. Kumna külas on küll olemas Kultuuriait, kus on võimalik koos käia, kuid seal puuduvad erinevad ringid, trennid ja muud organiseeritud huvialategevused. Kultuuriaida juhataja juhatab kord nädalas toimuvat kunstiringi, kuid sellest jääb väheks. Kumna Kultuuriaida ees on olemas laste mänguväljak, kuid seda tuleks, vastavalt laste vanusegruppidele, täiendada. Vaja oleks luua lastele ja noortele korralikud vabaaja veetmise viisid. Kütke ja Tutermaa külas puuduvad mitmekülgsed vaba aja veetmise võimalused. Selleks, et Tutermaa ja Kütke lapsed ning noored saaksid ohutult tulla Kumna külakeskusesse vaba aega veetma, oleks lahenduseks valgustatud kergliiklustee väljaehitamine Tutermaa - Kumna vahelisele teelõigule. Praegusel juhul tuleb liigelda suure maantee ääres, kus puudub jalakäijatele vastav teelõik, mis teeb mööda seda liiklemise ohtlikuks.

3.2 Lapsevanemad

Kuna kandis puudub lastehoiu teenuse osutamine ja kool, peavad vanemad oma lapsi lasteaeda ja kooli viima mitme kilomeetri kaugusele, mis tekitab transpordi probleeme. Probleemi lahendaks kodule lähemal asuv lasteaed/kool, kuhu käib ka regulaarselt liinibuss.

Kuna kandis kohapeal ei ole piisavalt töökohti ja paljud lapsevanemad käivad tööl kas Keilas või Tallinnas, siis kulub palju aega transpordile ja see omakorda vähendab koos lastega veedetavat vaba aega.

Ka lastevanematele organiseeritud huvitegevus puudub, seega peavad nad ise otsima võimalusi vabaaja veetmiseks ja ühisteks ettevõtmisteks. Lahenduseks oleks organiseerida Kumna Kultuuriaita lastevanematele erinevaid koolitusi, infopäevi, perepäevi, koosviibimisi. Samuti erinevaid tegevusi koos lastega, nt beebiring, lastehommikud jne. Täiendada tuleks ka Kultuuriaida juures olevat mänguväljakut (nt liumäega), et sinna saaksid minna lapsevanemad oma pisemate lastega aega veetma. Olemasolevad ronimispuud ja lõuatõstmistorud on mõeldud suurematele lastele ja väikelastel ei ole seal piisavalt tegevusi.

3.3 Noored ja noored pered

Noortel puuduvad organiseeritud vabaaja veetmise võimalused. Kohapeal pole piisavalt töökohti, ülikoolis käiakse kodust eemal ja tihtipeale nad peale õpinguid enam kodukülla tagasi ei pöördugi. Kodukant jääb nn vanemate koduks. Kuna kandis uusehitisi ei ehitata, siis ei ole piisavalt vabu pindu, et noored saaksid siia kodu rajada. Probleemiks on ka lastehoiu teenuse puudumine. Käesoleval hetkel ei ole uutel noortel peredel integreerumine kohalikku külaellu sujuv. Jäävad kogukonna tegemistest eemale ja võõraks. Vaja oleks luua uute elanike nn tervitusprogramm, kus külaselts tutvustab kohalikke tegemisi, kutsub neid osa võtma erinevatest üritustest jne. Samas on noored pered potentsiaalseks võitlejaskonnaks erinevate probleemide lahendamiseks, nt uue Paldiski mnt projekte, mis ähvardab külakeskusesse sisse murda.

3.4 Tööealised inimesed

Põhiline probleem on töökohtade puudumine kohapeal. Enamus tööealisest elanikkonnast käib tööl Keilas või Tallinnas. Kodust kaugel tööl käimine kulutab palju aega tööle ja koju sõiduks.

Kandis ei ole piisavalt ettevõtteid, kes töökohti pakuvad. Kandi ajaloolise väärtusega ettevõtteid on AS Metsaküla Piim ja tänane AS Tallegg linnufarm, mis annavad tööd peamiselt vanematele inimestele, kes on seal töötanud ettevõtete algusaegadest.

Vaja oleks arendada olemasolevaid ja võimalusel juurde luua uusi ettevõtteid, mis annavad kohalikele elanikele tööd ja samas aitavad kandi arengule kaasa. Inimesed ei pea kodust kaugele tööle sõitma ja saavad rohkem aega kohalikule elule kaasa aitamiseks.

3.5 Pensionärid

Kuna kandis on ainult üks kauplus, puudub arstiabi jm teenused ning vallaga korrapärane transport – ei ole neil kodulähedal võimalik igapäevateenuseid kasutada. Valla poolt on organiseeritud kord nädalas buss, mis viib eakad hommikul Keilasse ja toob lõunal tagasi.

Need vanemad inimesed, kellel pole lapsi ja lähisugulasi abiks, on raskusi igapäevaelus hakkama saamisel. Aitaks valla poolt sotsiaaltöötaja määramine, kes käiks neil abis igapäevatoimetuste tegemisel. Lahenduseks oleks ka kandiseselt vastava programmi loomine, kus kohalikud elanikud saaksid eakatele abiks olla, nt aitavad transpordiga, raskemaid kodutöid teha (puude lõhkumine, tuppä toomine), aiatöödel jne.

Samuti tuleks ka eakatele erinevaid huvitegevusi organiseerida. Nt. käsitööring, jutuõhtud, koolitused jne. Et kõik kandi eakad saaksid tulla külakeskusesse aega veetma, tuleks organiseerida neile ka transport. See võiks toimuda läbi kohalike abivalmide inimeste, kes oleksid nõus neid autoga edasi-tagasi transportima.

3.6 Kohalikud ettevõtjad

Kandis toimib väikeettevõtlus, kohalik turg puudub. Suuremad ettevõtted on Terrat AS, AS Metsaküla Piim ja AS Tallegg.

Järjest enam on kandis tegutsema hakanud pereettevõtted. Kohalikud ettevõtted soodustavad, läbi kodulähedaste töökohtade loomise ja sponsorluse, küla arengut.

Üheks probleemiks on tööstuspiirkonna pealetung, mis ei arvesta kandi tegelike arenguvajaduste ja planeeringutega. Lahenduseks oleks tööstuspiirkonnale koostatud teemaplaneering, mis looks kindla vööndi tööstuspiirkonna arenguks ja aitaks äritegevust arendada. Kui tööstuspiirkond rajada nt endiste Talleggi linnufarmide asukohale, siis tuleks see ala eraldada külakeskusest kõrgema taraga, nt hekiga, et säiliks looduslik vaade. Samuti tuleks rajada valgustatud kergliiklustee jalakäijatele, mis vähendab liiklusohtu, eriti just laste puhul. Kuna tööstuspiirkond eeldab suuremate autode liikumist ja tihedamat liiklust, muutub see ala ohtlikumaks. Käesoleval hetkel on lapsed harjunud vabalt ringi jooksmas ja rattaga sõitma kodu ümber.

Vabade maade olemasolu on kandis nigel, enamuses domineerivad eramaad. Ettevõtjatel pole kuhugi arendama hakata. Abiks oleks valla üldplaneering, mis paneb paika maakasutuse otstarbe.

3.7 Kandi arendajad

Kandi põhilisteks arendajateks on kohalikud aktiivsed elanikud eesotsas külaseltsiga. Samuti on üks suuremaid arendajaid Kumna mõisa omanik Raivo Kalve. Ohuks on eramaade omanikud, kes on väljsastpoolt kanti ja nende eesmärk ei ole kohalike elanike vajadustega arvestamine, vaid ärilise kasu saamine. Siinkohal tuleks valla üldplaneeringuga panna paika maade kasutusotstarve, kus on selgelt määratletud külakeskuse ja ärimaa asukohad.

Riigi reservmaad võiks vald erastada ja välja rentida. Näiteks Kultuuriaida kõrval asuv väike maajupp oleks võimalik teha kiige-kuuse platsiks, kuhu saaks ehitada külakiige ja istutada kuuse. Annaks võimaluse kandi uuteks ühistraditsioonideks (nt külakiik jaanipäevaks ja kuusk jõulude ja uue aasta tähistamiseks).

Külaelu arendamiseks tuleks rohkem kaasata kohalikke ettevõtteid, et kohalikku külaelu arendada läbi sponsorluse ja erinevate teenuste kasutamise.

4 TUTERMAA KANDI ARENGUVISIOON JA TULEVIKUPILT

Tutermää kandi arenguvisioon on: Kant on tulevikus elujõuline ja loodusliku elukeskkonnaga piirkond, millel on aktiivne ning hästi toimiv külakeskus, järjepidevuse põhimõttel väljakujunenud oma kandi traditsioonid ja ühisüritused, tasakaalustatud elukeskkond, mille tulemusena paljud kandi elanikud tunnevad rahulolu seal elamisest.

Kandi missioon on: Kodukandi elanikud on sportlikud, kokkuhoidlikud ja teotahtelised ajaloolisi kultuuriväärtusi hindavad kodukoha patrioodid, kes hindavad oma pere ja väärtustavad looduslikku keskkonda, kuhu nad on rajanud oma kodu.

4.1 Elupaik

Tutermää kant on mainekas piirkond, siin soovitakse elada, sest siin on sõbralikud, abivalmid ja ühtehoidvad inimesed, kes hoolivad oma kodukohast ja hoiavad selle puhta ning turvalisena, mille läbi on tagatud täisväärtusliku ja kvaliteetse elukeskkonna säilimine. Valitseb üldine heakord, hooned ja nende ümbrused on heakorrastatud ja hooldatud, maastikud on niidetud. Turvalisus on tagatud läbi naabrivalvesüsteemi, mis toimib tänu ühtehoidvatele inimestele laitmatult.

Külarahvas käib koos, tähistatakse traditsioonilisi tähtpäevi, viiakse läbi talguid ja spordiüritusi. Kandi esindus võtab aktiivselt osa valla üritustest. Elanikud on huvitatud kandi arendamisest ja võtavad sellest aktiivselt osa.

Vallavalitsus toetab nii moraalselt kui materiaalselt. Kandi esindaja kuulub valla volikogusse. Kumna Kultuuriait on saanud kandi keskuseks, mis on elanike poolt leidnud aktiivset kasutamist ning seal korraldatakse erinevaid üritusi, koolitusi, toimuvad ringid erinevatele vanusegruppidele.

On loodud uued traditsioonid ja vanad uuesti ellu äratatud ning neid säilitatakse järeltulevatele põlvetele. Noored tahavad peale õpinguid tagasi kodukülla tulla ja siinset elu arendada uute ideedega. Kogukond on ühtne ja teineteist toetav.

Au sees on kandi ajaloolised ja kultuurilised väärtused. Need on korrastatud ja kaardistatud. Kõik mõisad on oma omaniku leidnud ning need on restaureeritud ja avalikuks kasutamiseks avatud.

Piirkonna kultuuri- ja spordielu on elav, elanikud on kaasatud seltside tegevusse. Vanureid ja erivajadustega inimesi aitab valla poolt organiseeritud heal tasemel hoolekandesüsteem, kus on suur roll kolmanda sektori organisatsioonide kaasatusel.

Ühistranspordikorraldus vastab piirkonna elanike tegelikele vajadustele. Nõudlusele vastav transpordikorraldus ning asfaldi- ja kruusakattega teede hea kvaliteet on suurendanud inimeste rahulolu. Kättesaadavad on kaasaegsed telekommunikatsiooniteenused.

4.2 Loodus

Puhas looduskeskkond on kandi üks tugevamaid külgi. Selle hoidmine tagab piirkonna hea olustiku säilimise ka järgnevatel põlvkondadele. Maastik on heakorrastatud ning niidetud. Toimib inimese ja looduse koostöö. Kandi prügimajandus on range kontrolli all – inimesed tahavad hoida puhtust.

4.3 Teenused

Kandi keskuseks on kujunenud Kumna Kultuuriait, mis on Kumna Küla Seltsi rendil ja kus toimub aktiivne külaelu. Lastel ja noortel on võimalus vabaaega sisustada erinevate ringidega. Korraldatakse kontserte, teemaõhtuid ning tähistatakse ühiselt traditsioonilisi tähtpäevi. Kultuuriaida ümbruses on korrastatud spordiväljakud, kus on võimalus erinevaid spordimänge mängida ja korraldada võistlusi naaberkülade ja -kantidega. Välja on ehitatud kuuse-kiigepiisla ühistegevuse ja traditsioonide elus hoidmiseks. Kumna mõis on renoveeritud ning seal toimuvad erinevad kultuuriüritused igale eale. Rajatud on kandimuseum.

Kogukond on ühtehoidev ja inimesed tahavad erinevatest üritustest osa võtta ja nende korraldamisele kaasa aidata.

Kohalik omavalitsus teeb tõhusat koostööd Keila linna ja vallaga, mis võimaldab piirkonna lastel käia naaber linnas/vallas lasteaias ja koolis.

4.4 Infrastruktuur

Infrastruktuur peab vastama valla poolt vastu võetud erinevatele infrastruktuuri arengukavadele ja planeeringutele. Põhiliseks eesmärgiks on, et infrastruktuur peab vastama elanikkonna vajadustele, piirkonna arengule ja keskkonna säästlikkusele. Infrastruktuuri arendamine tagab inimeste ohutuma liiklemise ja kaasaegsete infokanalite kasutamise võimaluse igas kodus.

Teed on korralikult hooldatud (augud parandatud, vajadusel asfalteeritud, talvel lumepuhastus teedel tehtud). Kättesaadavad on kaasaegsed telekommunikatsiooniteenused ning need vastavad elanike vajadustele. Prügimajandus on kontrolli all. Viidasüsteem on välja arendatud.

Ühistranspordikorraldus vastab piirkonna elanike tegelikele vajadustele. Nõudlusele vastav transpordikorraldus ning teede hea kvaliteet on suurendanud inimeste rahulolu.

4.5 Paikkonna planeerimise ja maakasutuse põhimõtted

Loodud on piirkonna ühtne ruumilise kasutuse kava, mis on oluliselt vähendanud tööstuspiirkonna pealetungi.

Tutermää kandi arengukava on üks kindel osa Harku valla üldplaneeringu ning valla arengukava koostamise protsessis.

Paikkonna uute planeeringute vastuvõtmisele, Harku valla Volikogu poolt, peab eelnema avalik väljapanek ja arutelu Kumna Kultuuriadas, kust saavad osa võtta kõik Tutermää kandi asjast huvitatud elanikud.

Uute arendus- ja elumupiirkondade planeerimisel tuleb arvestada paikkonna arhitektuuri- ja ehituspoliitika põhimõtetega ja harmoonilise maastikukujundusega.

4.6 Tutermää kandi tulevikupilt

Tõusnud on kodanikuaktiivsus ning on hakatud kohalikule omavalitsusele teatavaks tegema kohalike elanike probleeme, vajadusi ja ettepanekuid. Kohalik omavalitsus on nendega arvestanud ning toetus piirkonnale on süsteemne, põhinedes uuringutele, kogukonna vajadustele ning kodaniku teadmiste ja kogemusele.

Tutermää kant on aktiivsete elanike ja kodanikeühendustega piirkond, kes aitavad kaasa nii oma kandi kui valla elu edendamisele.

Tutermää kant on turvaline piirkond, kus toimib naabrivalvesüsteem tänu ühtehoidvatele inimestele laimatult.

5 ARENGUEELISTUSED JA EESMÄRGID

5.1 Arengueelistus 1: KANDI KOOSTÖÖ

Tutermaa kandis tegutseb kolm kohaliku arenguga tegelevat MTÜ-d: Kumna Küla Selts, Mittetulundusühing Kumna mõis ja Tutermaa Külaselts. Lisaks MTÜ-dele tegeleb kandi arenguga veel valla allasutus Kumna Kultuuriait.

Aktiivsed ja teotahtelised Tutermaa kandi elanikud saavad vajaliku eneseväljendusvõimaluse just läbi ühistegevuse. Järk-järgult arendustegevusele kaasa aidates ja vanu traditsioone ning kultuuri ja ajaloopärandit säilitades tekib üha enam oma kandi tunne, mis kõige enam seob inimesi, eriti just noori oma kodukohaga. Läbi ühise tegevuse ning aktiivse seltsielu tekib oma kodukoha väärtustamine. Koostöö kandielanike vahel ning naaberkülade ja -kantidega ühendab inimesi seisma oma kodukoha heaolu eest ning suurendab piirkonna turvalisust.

Tänapäeval kohalik omavalitsus ei arvesta kandi inimeste vajaduste ning ettepanekutega kodukandi arendamisel. Vallavalitsus suhtub piirkonda kui äärealasse. Valla piir ei võimalda naaber omavalitsuste teenuseid täielikult kasutada, lahenduseks oleks koostöö arendamine omavalitsuste vahel, et kandi elanikud saaksid kõiki teenuseid kasutada. Kandi aktiivsemad inimesed peaksid aktiivselt levitama infot ja kaasama ka passiivsema elanikkonna oma kodukanti arendama ja toetama kandi esindajal volikokku saamist.

Eesmärk 1: Kandi siseselt on info kõigi osapoolteni jõudnud õigeaegselt.

Arengunäitajad:

1. Valminud on Kumna Küla Seltsi koduleht, foorum on elanike poolt aktiivselt kasutamises.
2. Kandi sisestest ettevõtmistest on teavitatud kõiki kandi elanikke ja on valminud kandi teabevõrgustikusüsteem.
3. Kandi uued elanikud on kandi tegemistest teadlikud ja võtavad neist aktiivselt osa.
4. Valla lehes on regulaarselt ilmunud kandi tegemiste info.
5. Aasta lõpus on valminud ja kinnitatud piirkonna järgmise aasta tegevuskava ja see on jõudnud elanikeni.

Tegevused:

- Koostatakse Kumna Küla Seltsi koduleht, kus on avatud ka foorum, milles elanikud saavad teha ettepanekuid, alustada arutelusi.
- Info vahendamine kandi siseste seltside jm sarnaste organisatsioonide vahel. Koostatakse kandi teabevõrgustikusüsteem (vastutajate nimed, kontaktid jne).
- Koostatakse kandi uutele elanikele nn tervitusprogramm, mis tutvustab kandi tegemisi.
- Regulaarselt kandi tegevuste kajastamine valla lehes (kandi liikmed kirjutavad erinevaid artikleid kandi tegevustest) ja infovoldikus.
- Kumna Küla Seltsi juhatuse poolt koostatakse järgneva aasta tegevuskava ja seda levitatakse kandi elanike vahel läbi infolehtede ja kodulehe kaudu.

Eesmärk 2: Koostöö kandi ja KOV-i vahel.

Arengunäitajad:

1. Toimub teabe vahetamine kandi elanike ja valla ning valla allasutuste vahel.
2. Kohtumised ja läbirääkimised KOV-iga, kodanike ettepanekud on esitatud ja neid võetakse arvesse.
3. Kandi esindaja kuulub kohaliku omavalitsuse volikokku.

Tegevused:

- Järjepidevalt ja aktiivselt teha KOV-ile ettepanekuid ja end nähtavaks, et vähendada ääreala mentaliteeti.
- Kandi elanikud võtavad aktiivselt osa ülevallalistest ettevõtmistest. Kumna Küla Selts aitab neid korraldada ja läbi viia. Tegevuste info on kajastatud kandi tegevuskavas ja valla tegevuskavas.
- Kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste ajal aidata kaasa kandi esindajal pääsemiseks volikokku.

Eesmärk 3: Koostöövõrgustiku laiendamine.

Arengunäitajad:

1. Populaarseks on muutunud naaberkülade ja -kantide külastuskäigud, toimuvad ühisettevõtmised.

2. Algatatud on mitmeid ühisprojekte ja neist võetakse aktiivselt osa.
3. Toimib koostöö naaberomavalitsustega ja nende teenuseid on võimalik kandi elanikel kasutada.
4. Kumna Kultuuriaida tegevuse areng vastab kandi elanike vajadustele.

Tegevused:

- Koostöö ja uute suhete loomine naaberkülade- ja kantidega ning erinevate seltsidega.
- Osaletakse ühisürituste organiseerimisel ja läbiviimisel.
- Ühisprojektide algatamine ja neis osalemine.
- Teha koostööd naaberomavalitsustega, et oleks võimalik nende teenuseid kasutada.
- Kumna Kultuuriaida haldamine ja arendamine.

Eesmärk 4: Piirkonna ajaloo uurimine ja kultuuriväärtuste jäädvustamine.

Arengunäitajad:

1. Toimib koostöö kodu-uurijate, Harku Valla Ajaloo Sõprade Seltsi, Muinsuskaitse ja Maa- arhiiviga.
2. Kandi ajaloo materjalid on avaldatud koduleheküljel, valminud on trükis kandi ajaloost.
3. Rajatud on kandimuuseum.

Tegevused:

- Viiakse läbi elanike küsitlus ja kogutakse materjali kandi ajaloo kohta.
- Kogutud materjalide säilitamine ja avaldamine (kodulehel, hiljem trükisena).
- Kandimuuseumi rajamine piirkonda.

Eesmärk 5: Kandi sümboolika väljatöötamine.

Arengunäitajad:

1. Valminud on kandi graafiline visioon (CVI) ning see on aktiivses kasutuses.
2. Valminud on kandi oma sümboolika.

Tegevused:

- Koostatakse kandi graafiline visioon (CVI) ja võetakse see kasutusele.

- Kujundatakse kandi sümboolika.

5.2 *Arengueelistus 2: ELAMISVÄÄRNE KESKKOND*

Tutermaa kant asub looduskaunis kohas, mis on eemal linnakärast. Inimesed hoolivad oma kodu ümbrusest ja tahavad seda puhtana hoida. Meeldiv elukeskkond on põhiliseks küla elukvaliteedi näitajaks. Tutermaa kandi kaunis loodus tuleb esile seda enam, kuidas siinsed elanikud hoolitsevad heakorra ja samuti ka ajaloolis-kultuuripärandi säilimise eest. Vaja on kaardistada piirkonna vaatamisväärtused ning paigaldada viidad. Suuremad kultuuriväärtused kandi külades on Kumna mõis, Keila kirikumõis, Martin Lutheri kuju asukoht, II maailmasõja mälestuskivi, Kumna hõbeaarded, lehise allee.

Kumna külas on poolteist aastat tegutsenud naabrivalvesüsteem, mille tööd on vaja efektiivsemaks muuta läbi küla elanike initsiatiivi tõstmise. Üheks probleemiks on interneti digilevi, mis ei jõua kandi küladeni, kuigi kant asub linnade lähedal. Samuti ei ole bussiliiklus vallaga regulaarne. Teedehoolitus ei ole samuti piisav. Talvel jäävad kortermajade teed lumest puhastamata, osad teed on auklikud. Infrastruktuuri arendamine tagab inimeste ohutuma liiklemise, kaasaegsete infokanalite kasutamise võimaluse igas kodus.

Kandis on olemas aktiivgrupp, kahes suuremas külas on moodustatud külaseltsid, mis aktiivselt püüavad tegeleda kandi arenguga. Probleemiks on kandi elanikkond, kes on suhteliselt hõivatud ning paljudel ei jätku seltsitegevuseks aega.

Eesmärk 1: Ladusalt toimiva ja kandi vajadustele vastava sotsiaalse infrastruktuuri olemasolu piirkonnas.

Arengunäitajad:

1. On tõusnud elanikkonna rahulolu kandi ühistranspordi korraldusega.
2. Kandi territooriumi teed on korras ja regulaarselt hooldatud, teeääred võsast puhtad. Teed on suvel tolmuwab, augud parandatud (hõõveldatud) ja talvel tehtud lumekoristus.
3. On olemas hästitoimiv interneti võrgustik, digilevi on jõudnud igasse kodusse.
4. On olemas valgustatud kergliiklusteed kandi siseselt ja Tutermaa-Keila vahelisel teelõigul.
5. Kandi veevarustus ja kanalisatsioonisüsteem on välja arendatud.

Tegevused:

- Uurida koostöös valla ja Transpordiametiga bussiliikluse parandamist kandi ja valla vahel.
- Kaasata kohalikke ettevõtjaid teehooldusesse (lumekoristus, teeäärte korrastus), otsida selleks rahastamisvõimalusi erinevatest projektidest.
- Teha Maanteeametile ettepanek Künka bussipeatuse ümber tõstmiseks Kumna tee otsa.
- Koostöös KOV-iga kiirendada veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemi arrendamist.
- Läbi rääkida valgustatud kergliiklusteede rajamine KOV-I ja arendajatega.

Eesmärk 2: Kandi maastikud on hooldatud ja niidetud.

Arengunäitajad:

1. Tutermaa kandi maastikud ja teeääred on puhtad ning niidetud, karuputke levialad on rohumaaks muutunud.
2. Olemas on viidad ja infotahvlid ning teedale on antud nimed. Kultuuriväärtused on viidastatud.
3. Eramajade ümbrused on heakorrastatud

Tegevused:

- Korraldada talguid teeäärte ning ühiskasutatavate alade puhastamiseks ja puhtana hoidmiseks. Puhastada karuputke levimisalad.
- Töötada välja kandi ühtne maastikukujundus ja maakasutus.
- Infotahvlite ja viitade koostamine ja paigaldamine.

Eesmärk 3: Kandi vaba aja veetmise võimaluste välja töötamine.

Arengunäitajad:

1. Välja on ehitatud puhkekohad, lõkkeplatsid, külakiik; korrastatud on pargid ja ajaloolised vaatamisväärsused.
2. Kumna Kultuuriaidast on kujunenud multifunktsionaalne külakeskus, kus toimuvad erinevad ettevõtmised igale eale.
3. Inimestes on kadunud ükskõiksus kandis toimuva vastu, oma initsiatiivil aidatakse kaasa kandi arengule.

4. Kumna Kultuuriaida juures asuv mänguväljak on laienenud, teistesse küladesse on tehtud mänguväljakud; talvel on tehtud suusarada ja uisuväljak.

Tegevused:

- Koostada projekt ja ehitada välja vaba aja veetmise kohad kandis.
- Kumna Kultuuriaidas korraldada koolitusi, erinevaid üritusi igale eale.
- Elanikkonna omaalgatuse ning arendustegevuse suurendamine ning aktiveerimine.
- Kandi isetegevuse arendamine.
- Mänguväljakute väljaehitamine, talviste tegevuste väljaarendamine (suusarada, uisuväljak jne)

Eesmärk 4: Turvaline ja heakorrastatud, loodussõbralik keskkond.

Arengunäitajad:

1. Turvaline ja avatud elukeskkond, ühtehoidev kandi kogukond.
2. Paranenud on inimestevahelised suhted, kadunud on ükskõiksus toimuvast kandis ja vallas.
3. Tõusnud on huvi kodu rajamiseks kandis, iive on tõusnud.
4. Toimiv naabrivalve, teabevõrgustikusüsteem on välja arendatud ja see toimib.
5. Populaarsed on tervislikud eluviisid.
6. Korrastatud on prügimajandus kandis, elanikud on teadlikud jäätmekorralduse põhimõtetest ja see toimib keskkonnasõbralikul moel.
7. Kandis on turvaline liigelda nii jalgsi, jalgrattal kui mootorsõidukiga.

Tegevused:

- Aktiivselt juurutada naabrivalvesüsteemi (pearahasüsteem, kodanikuaktiivsus) ning muude varguseid ennetavate tegevuste vajalikkust, et vähendada kuritegevust piirkonnas.
- Korraldada ühiseid spordiüritusi, arendada erinevaid sportimisvõimalusi läbi mänguväljakute loomise, valgustatud terviseraja tegemine.
- Liikluskorralduse parendamine.
- Vanemate külaelanike abistamine majapidamiste korrastamisel.
- Jäätmete nõuetekohase kogumise tagamiseks tuleb elanikke teavitada ja läbi viia koolitusi jäätmekäitluse vajalikkusest.

Eesmärk 5: Ühiste ettevõtmistega kogukond kaasatud ja tulemused jätkusuutlikud.

Arengueelistused:

1. Esindatakse kanti erinevatel üritustel, korraldatakse ja viiakse läbi üritusi. Kogutakse infot projektide finantseerimise kohta erinevatest fondidest.
2. Toimuvad mitmed traditsioonilised üritused, rühmategevused (käsitöö, muusika, tants, sport jne), hea koostöö naaberkülade ja –kantidega.
3. Paranenud on inimestevahelised suhted, kadunud on ükskõiksus.

Tegevused:

- Kandi ühisüritused, suvesündmused.
- Inimeste motiveerimine, kaasamine ja tunnustamine.
- Väljakujunenud külatraditsioonide elushoidmine ja arendamine.
- Kultuuriürituste korraldamine, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine, ühisüritused
- Huviringide arendamine ja korraldamine.
- Seltsi poolt pakutavate teenuste väljatöötamine ja arendamine (koolitused, seminarid, infopäevad elanikele).

5.3 Arengueelistus 3: ETTEVÕTLUS JA TÖÖKOHAD

Tutermää kandi on levinuim ettevõtte vorm väikeettevõtlus. Paljud kohalikud elanikud peavad käima tööl Keilas või Tallinnas, mis kulutab palju aega transpordile. Kandi oleks vaja arendada kohalike ettevõtete arengut, et soodustada kodulähedast tööd ning läbi sponsorluse aidata kaasa küla arengule. Raskemaks teeb olukorra digilevi puudumine, mis seab piirid interneti levikule. Samas asub kant suurte keskuste lähedal, mis annab võimaluse kaasas käia infrastruktuuri arenguga ja parandada sideühenduse kättesaadavust. Vaja oleks luua soodsad tingimused väikeettevõtluse arenguks ning kohalike töökohtade loomiseks. Probleemiks on ka tööstuspiirkonna pealetung, mis võib segama hakata külakeskust. Lahenduseks oleks ühtne teemaplaneering, mis seab selged piirid tööstuspiirkonna arengule.

Eesmärk 1: Kandi elanikkond on hõivatud kohaliku tööhõivega ja pendelränne suurlinna ja kandi vahel on minimaalne.

6 ARENGUKAVA JÄLGIMINE JA HINDAMINE

Tutermaa kandi arengueesmärgid ja arengunäitajad on esitatud tabeli kujul, kus iga tegevuse juures on toodud eesmärk, tulemuse mõõtmise kriteeriumid, rahaline maksumus ja vastutaja.

Arengukava jälgib ja hindab Kumna Küla Seltsi juhatus, kes valmistab ette ja täidab vastava arengukava hindamislehe. Juhatuse esimees esitab iga-aastasel seltsi üldkoosolekul täidetud hindamislehe seltsi liikmetele ja kandi elanikele hindamiseks. Arengukava täitmise ja tegevuste tulemuste põhjal koostatakse Tutermaa kandi aastaaruanne. Aruandega saab tutvuda Kumna Küla seltsi koduleheküljel, see ilmub Harku valla lehes ning seda on võimalik lugeda Kumna Kultuuriaidas.

Tutermaa kandi arengukava on kinnitatud 07. septembril 2010 toimunud üldkoosoleku poolt.

KUMNA KÜLA SELTS

ARENGUKAVA ALUSTAMISKOOSOLEKU PROTOKOLL

Kumna

27. september 2009 nr 1

Algus kell 14.10, lõpp kell 15.25

Juhatas Rainer Ottis

Protokollis Maarja Kaljurand ja Mariann Leokin-Tunnel

Võtsid osa: Rivo Kaasik, Imre Kask, Maarja Kask, Marko Kuusalu, Katrin Leokin, Jaana Põlts, Tatjana Rahamägi, Ahto Reiska, Monika Sünd

Kutsutud: Väana Külakoja juhatuse esimees Deiw Rahumägi ja Harku valla Ajaloo Sõprade Seltsi juhatuse esimees Terje Urbanik

PÄEVAKORD:

1. Kumna küla arengukava

1. Päevakorrapunkt

KUULATI:

Juhatuse liige Rainer Ottis – tutvustab Deiw Rahumägi't.

Väana Külakoja juhatuse esimees Deiw Rahumägi – kuulis, et Kumna Küla Seltsil plaanis hakata arengukava kirjutama. Räägib lähemalt arengukava tähtsusest – vaja selleks, et teada, kuhu minema hakata, mida küla või kandiga peale hakata. Seletab ka, et küla üksi jääb arengukavaks väikseks, parem oleks teha tervele kandile (Kumna kuulub Tutermaa kanti, kuhu lisaks veel kuulub ka Kütke ja Künka). Räägib lähemalt Väana kandi arengukavast (arengukava kaust käib saalisolijate vahel ringi) – nad said väikese grupiga kokku ning leidsid, et oleks vaja kooskäimiseks kohta – selleks vaja arengukava, et projekte kirjutada. Nemad kirjutasid ning said tänu projektile ehitada Väana Külakoja. Nende praegune arengukava vajab veidi täiendust.

Arengukava on dokument sellest, kus kirjeldatud meie tegemised. Asukoht – palju materjali puudutab keskkonda (nii loodus- kui ka inimressurss). Tähtsal kohal ka ajalugu – kultuuriline taust. Kust tuleme, kes me oleme jne. Terje Urbanik kirjutanud Harku vallast palju raamatuid, sealt saab infot.

Kuidas arengukava sünnib? Inimesed ise peavad leppima kokku suurema seltskonnaga, mida tahame teha, kuhu minna, kes tahame olla. Selleks, et arengukava hea oleks, oleks vaja palju rahvast selle kaasa-aitamiseks. Samas rahva kokku ajamine pole kerge – algul tundub kõigile huvitav, lõpupoole ei viitsi enam keegi osa võtta.

Võiks olla ka rahvaküsitlus. Selleks tuleks ise inimesed läbi käia, aidata koos täita küsitluslehti. Väana tegi võrdluse rahvaküsitluse ja SWOT analüüsi vahel ning tulemused suures osas kattusid – mõlemast tuli suurima probleemina välja transport.

Arengukava ei saa kunagi valmis, seda saab alati uuendada, täiendada (muuta ja paremaks teha).

Kuidas siis täpselt arengukava tegema hakata? Tuleb paika panna päev, mil inimesed kogunevad. Läbiviimise protseduur – keegi võtab kätte ja hakkab seda asja vedama. Ühel päeval on palju rahvast vaja (vähemalt 20 inimest), et teha SWOT analüüs – jagatakse inimesed tööruhmadesse,

iga rühm mõtleb antud teema läbi ja pärast kantakse teistele ette. SWOT-i kohta ei saa kunagi öelda, et see on vale – iga mõte on tähtis. Pärast koostatakse pingerida. Selleks oleks vaja kokku leppida päev, kestaks see vähemalt 6 tundi, samas häid SWOT-e tehakse kaks päeva. SWOT-i tulemusena võetakse kokku nõrkused, tugevused, ohud ja võimalused. See kirjutatakse arengukava lõpu osasse – kuhu minema hakatakse. Selle tulemusel selge pilt, mis vajadused inimestel on.

Veel peab mõtlema, mis on kogu organisatsiooni visioon ja missioon.

Visioon – milleks me kõike teeme, vaade tulevikku.

Missioon – miks tehakse, südamelähedane tegevus.

Lõpptulemusena valmib organisatsiooni arengukava – kui kellelegi ei meeldi, on tal võimalus oma organisatsioon teha ja sellele arengukava koostada. Ei tasu negatiivse tagasiside pärast ennast häirida lasta, valmiv arengukava on meie organisatsiooni oma, mis võetakse üldkoosoleku poolt vastu.

Arengukava tähtsus veel selles, et rahataotlemistel (erinevad projektid) peab arengukava rahataotlemisega kokku minema. Arengukavas kirjas, et meile seda ja seda vaja ning just selleks siis hakatakse ka raha taotlema. Sellepärast peabki arengukava koostades kõik teemad läbi käima (nt tulevikus tahame lasteaeda, siis see arengukavasse kirja panna).

Kui arengukava on valmis, siis tuleks see valda viia – nemad peaksid hakkama seda piirkonna arendamisel siis jälgima.

Arengukava kirjutamiseks on riigi poolt Kohaliku Omaalgatuse programm, kust on võimalik arengukava kirjutamiseks raha taodelda (kokku 25 000 krooni, 10% peab olema omaosalus). Siis oleks võimalik lasta arengukava projektijuhil valmis kirjutada. Deiw on nõus meile projektijuhiks olema – tema vormistab meie mõtted paberile, aga ise peame aktiivsed olema mõtteid välja käima. Deiw aitab ka Kumna mõisale lühikese arengukava teha, kuid mõisnik tahaks külaga ühtset arengukava, siduda mõisa areng külaga. Rahataotlus tuleks teha 1. oktoobriks, positiivse vastuse korral saaks umbes kuu ajaga raha kätte.

Soovitab veel küsitluse koostamiseks ja õigeks läbiviimiseks Margus Vetsat – õppinud küsitluste korraldaja.

Harku valla arengukava maha jäänud, sealt head abi ei saa.

Harku valla Ajaloo Sõrade Seltsi juhatuse esimees Terje Urbanik teeb ettekande lähemalt Harku valla ja Kumna ajaloo.

OTSUSTATI:

1.1 Hakata Kumna külale arengukava kirjutama, selleks taodelda Kohaliku Omaalgatuse Programmist raha, projektijuhiks valida Deiw Rahumägi.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

1.2 Seltsi juhatuse määrab SWOT-i tegemiseks päeva.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

1.3 Arengukava ajaloo osa kirjutab Terje Urbanik.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

1.4 Küsitluslehe aitab koostada Margus Vetsa.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

KUMNA KÜLA SELTS

ARENGUKAVA KOOSOLEKU PROTOKOLL (SWOT ANALÜÜS)

Kumna

23. jaanuar 2010 nr 2

Algus kell 10:10, lõpp kell 14.15

Juhatas Deiw Rahumägi

Protokollis Maarja Kaljurand

Võtsid osa: Raivo Kalve, Arne Kask, Imre Kask, Marko Kuusalu, Aavo Kõrs, Liis Kõrs, Katrin Leokin, Mariann Leokin-Tunnel, Rainer Ottis, Jaana Põlts, Tatjana Rahumägi, Ahto Reiska, Andres Rootalu, Monika Sünd

PÄEVAKORD:

1. Arengukava lühitutvustus
2. SWOT analüüs

1. Päevakorrapunkt

KUULATI:

Deiw Rahumägi teeb sissejuhatuse: on Kumna Küla arengukava SWOT analüüsi läbiviija. SWOTI tutvustus. Enne füüsilise tegevuse juurde minekut väike tutvustus kodanikeühiskonna filosoofiast. Tänapäeva põhimõtted: vald on olemas, kuid suur, nt Tabasalu mehed ei tea, mis siin piirkonnas toimub. Selleks vaja ise teha. Mida koolitatum kodanikeühendus, seda lihtsam on asju ära teha. Kandi iseloomustus – mõelda hea lause (moto) nt. ingl.m Alati valmis!

Moto, väärtused – lühike iseloomustav lause organisatsiooni, kodukandi kohta, lõöv lause.

3 põhiväärtust – nt hõbepeakrid maa sees

Usaldusväärsus, avatus, läbipaistvus.

Ohud – mis on need ohud, mis segavad kandi arengut (välised ohud nt Paldiski maantee, mis rikub meie kanti). Organisatsiooni sisesed ohud (ajurünnak).

Tugevused – mis on need väärtused, mis teevad kandi tugevaks (mis meil on, mida teistel pole). Et inimesed tuleksid siia, looksid endale kodu, ettevõtted jne.

Harku vald – teatakse Harku naistevanglat, Türisalu panka, samas ei teata, et siin sündinud Edgar Savisaar, on Peeter Suure merekindlused jne. Inimestele meelde jäänud negatiivne.

Nõrkused – mis meil on puudu (elanikkond vanad, noori pole, külm – küttesüsteem ei toimi jne)

Vajadused, võimalused – mida vaja selleks, et kõik hästi läheks (lasteaed, kool, pood, staadion jne)

Mida vajame, kas vajadusi on võimalik ellu viia (nt Estonia teater – kas see oleks reaalne?).

Tuleb ulme ja reaalsus eraldada.

Kodanike algatuse konseptsioon – põhieesmärgid kirjas, et inimesed suhtleksid, palju on ühist. Harku vallas loodi MTÜ – seista kõikide eest, kuid mis alustel? Kuidas vahendada? Nüüd vallas mitu seltsi, kes koostavad arengukava. Pärast saad arengukavast vaadata, mis tehtud, mis tegemata. Sealt võetakse suund, samas see pole piibel, saab muuta kogu aeg.

Demokraatia põhialus peab hakkama alt pihta. Tabasalus volikogus inimesed, kes elavad Tabasalus, tihti neid ei huvita, mis mujal toimub.

Läbi organisatsiooni saab ellu viia seda, mida soovime, kui olemas struktuurid jne.

Vald võiks kaasata kohalikke inimesi, sest nemad teavad, mida tahavad.

Kui kantide arengukavad sarnased, ei seisaks ka üldplaneering juba nii mitu aastat (6).

Peaks muutuma arusaam, et kui saan volikokku, siis inimesed usaldavad, küll jumal annab mõistuse, võimuiha on nii suur. Peaks olema selline, et kõik saaks aru, et me oleme valinud neid sinna end esindama, mitte me ei käi küsimas almust. Inimesed ise vaatavad, mida tahavad (väiksed maksud). Inimesed arvavad, et nemad teavad, mida rahvas tahab, kas on õige – ei tea. Tähtis, et on vabadus valida, kas tahan seda või teist.

Strateegiline planeerimine – arengukava – mida, millal tahan ellu viia. Kui palju tahetakse sisse võtta – kodanikusfäär (palliplats). Kui ka kant ise otsustab maa kasutuse planeeringut, kokkulepped.

OTSUSTATI:

1.1 Koostada kandi arengukava (Kumna, Tutermaa, Kütke külad).

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

2. Päevakorrapunkt

Moodustatakse kaks gruppi, igaks ülesandeks 20 minutit aega. Lõpus hinded tegevustele, tekib pingerida.

10:35 Moto, 3 põhiväärtust;

11:15 Missioon puudutab organisatsiooni ennast, mida ära teha, inimeste psühholoogiline tahe, seepoolt, tahan teha seda.

Visioon – kaugel tunnelis paistab valgus, ei pea mõõtma (tegevuskava) – kuhu tahame jõuda.

11:35 Mis ohud on (tahame teha, aga mis on ohuks) nt Maanteeamet.

12:05 Tugevused – mida meil on ja teistel pole

12:35 Nõrkused – mis meil on puudu, miks ei suuda konkureerida teistega?

13:15 Vajadused, võimalused – mida vajame heaks eluks, mis võimalused arenguks

13:40 Kokkuvõte (iga lehe teema (lehed vahetuses), igale lehele 3 prioriteeti: 5 – kõige parem, 4 – hea, 3 – rahuldav

14:10 Kokkuvõtete ettekandmine

14:15 lõpp

Ülesanne täidetud, kuigi keegi varem pole swotis osalenud, olime eriti tublid, saime hästi hakkama.

Arengukava saab see aasta valmis, saab hiljem vajadusel muuta.

Deiw teeb nädalaga swoti analüüsi/protokolli, saadab juhatusele üle vaatamiseks.

Peab veel saama korra kokku laiendatud juhatusega, et vaadata üle arengukava eelistused, eelised jne. Saada kätte tegevused, mida 5 aasta jooksu teha (tegevuskava). Aastakoosolekul vastu võtta ning siis valda viia.

Uus kokkusaamine veebruari keskel (teisel nädalal), järgmine tsükkel – eelistused, eesmärgid.

OTSUSTATI:

2.1 Deiw Rahumägi teeb nädala jooksul SWOT analüüsi valmis ja esitab selle laiendatud juhatusele.

2.2 Saada kokku veebruari keskel, et arutada järgmist tsüklit (eelistused, eesmärgid).

KUMNA KÜLA SELTS

ARENGUKAVA PROTOKOLL

Kumna

17. veebruar 2010 nr 3

Algus kell 18.00, lõpp kell 19.10

Juhatas Deiw Rahumägi

Protokollis Maarja Kaljurand

Võtsid osa: Raivo Kalve, Imre Kask, Maarja Kask, Marko Kuusalu, Aavo Kõrs, Külli Kõrs, Katrin Leokin, Mariann Leokin-Tunnel, Tatjana Rahamägi, Ahto Reiska, Monika Sünd

PÄEVAKORD:

1. Kumna küla arengukava struktuuri tutvustus/ülevaatus

1. Päevakorrapunkt

KUULATI:

Vääna Külakoja juhatuse esimees Deiw Rahumägi – tutvustab arengukava (edaspidi AK) struktuuri. Teeb ettepaneku meili teel elanikele laiali saata SWOT-ist välja toodud moto, visiooni ja missiooni variandid ning üks neist välja valida. Räägib, et Terje Urbanik, Ajaloo Sõprade Seltsist, on nõus kirjutama AK ajaloo osa. Ajalugu peaks kokku olema umbes 2-2,5 A4 lehekülge. Mailis Kess'ilt saab info kandi rahvastiku, asendiplaani ja kandi kaardi kohta.

Kumna mõisa omanik Raivo Kalve – on nõus aitama ja täiendama ajaloo osa niipalju kui oskab.

Deiw Rahumägi – Kogukonna tegemiste alla kirjutada kronoloogilises järjekorras, mis on toimunud. Kogukonnavälise tegevuse juurde kirjutada nt sõprussuhted (Vääna jne), Tutermaa koostöö luteri kirikuga.

Looduslikud olud – infot saab Keskkonnaministeeriumi kodulehelt (vesi, mets, maastik). Vaadata uuringuid. Valla arengukava vananenud, sealt head infot ei saa.

Mõju kandile, piirkonna iseloomustavad objektid – nt mõis, hõbeaarded, lehise allee. Mis täna on olemas ja saab kasutada (Parkide raamatust saab infot mõisa kohta). Kütkel põllumaad, hajaasutus.

Ettevõtlus – infot on võimalik samuti Mailis Kess'i käest saada.

Joogivesi, transport, infrastruktuur – mingil määral võimalik vaadata Vääna arengukavast.

Vanuse gruppide vajadused täna – kas soovite selle peatüki sisse jätta?

Deiw ise kirjutab arenguvisiooni, tulevikupildi kui oleme SWOT-i lukku pannud (selgroo paigas). Tuleb veel mõelda 3-4 arengueelistuse teemat. SWOT-is erinevad vajaduste-tugevuste kokkuvõtte. Hinnatakse nii sise- kui ka väljastpoolt. Jõutakse kolme suurema arengueelistuse juurde.

Kandi koostöö – inimestest lähtuvad tegevused. Midagi ei juhtu/toimu kui inimesed koostööd ei tee. Eeldab ettevalmistust – tuleb kõigile meili teel laiali saata, tähtaeg vaatamiseks umbes üks nädal, kes ei vasta, tähendab nõusolekut.

Arengueelistused võiksid olla: Kandi koostöö; Ettevõtlus ja töökohad; Elamisväärne keskkond. Nende alla SWOT lahti kirjutada, kujuneb välja tegevuskava igaks aastaks.

Kumna Küla Seltsi revisjonikomsjoni esimees Külli Kõrs – küsib, kas AK-sse sisse kirjutada ka ühtne teemaplaneering, ruumi kasutus?

Deiw Rahumägi – arvab, et eraldi dokumendina hiljem kirjutada kandi teemaplaneering, mis on laialdasem ja kus on kajastatud maakasutus, maa planeerimine (valla üldplaneering), detailplaneering. See tuleks teha järgmise etapina peale AK kirjutamist.

Lisab veel, et AK-sse utopiat ei tasu sisse kirjutada, nt Estonia teater, perearst jne.

Arengueelistused saab vallaga läbi rääkida.

OTSUSTATI:

1.1 Saata meili teel laiali SWOT analüüs ja sisukord. Küsida, kes mis punkti on nõus kirjutama, kaasa aitama?

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

1.2 Deiw Rahumägi saadab küsimustiku arengueelistuse temaatika kohta, sellele vastata.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

1.3 Uuesti kokku saada märtsi esimese nädala lõpus. Selleks ajaks lahti kirjutada struktuur, eelistused, arengueelistused koos tegevuskavaga.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

Deiw Rahumägi
Koosoleku juhataja

Maarja Kaljurand
Protokollija

KUMNA KÜLA SELTS

ARENGUKAVA PROTOKOLL

Kumna

17. august 2010 nr 4

Algus kell 18.30, lõpp kell 20.00

Juhatas Deiw Rahumägi

Protokollis Katrin Leokin

Võtsid osa: Maarja Kaljurand, Imre Kask, Marko Kuusalu, Mariann Leokin-Tunnel

PÄEVAKORD:

1. Tutermaa kandi arengukava 5. peatüki „Arengueelistused ja eesmärgid” ülevaatamine ja täiendamine
2. Tegevuskava koostamine

1. Päevakorrapunkt

KUULATI:

Kumna Küla Selts'i juhatuse esimees Maarja Kaljurand – teeb ettepaneku vaadata üle ja täiendada Tutermaa kandi arengukava 5. peatükki „Arengueelistused ja eesmärgid”.

Kohalolijad süvenevad kandi arengukava 5. peatükki ja selle järgmisse eesmärki:

Eesmärk 1: Kandi siseselt on info kõigi osapoolteni jõudnud õigeaegselt.

Sõna võtsid:

Vääna Külakoja juhatuse esimees Deiw Rahumägi – teeb ettepaneku eelpool nimetatud teema juures võtta maha arengunäitajatest punkt 2. olemasolevat meililisti on täiendatud ja lisab, et parem sõnastus punktile 2. oleks: kandi sisestest ettevõtmistest on teavitatud kõiki kandi elanikke ja on valminud kandi teabevõrgustikusüsteem.

Deiw Rahumägi – teeb ettepaneku täiendada kandi arengukava 5. peatüki eesmärke, arengunäitajaid, tegevusi alljärgnevalt:

Eesmärk 2: Koostöö kandi ja KOV-i vahel, oleks parem muuta järgmiselt:

Arengunäitaja: Toimub teabe vahetamine kandielanike ja valla ning valla allasutuste vahel.

Eesmärk 3: Koostöövõrgustiku laiendamine.

Arengunäitaja: Kumna Kultuuriaida tegevuse areng vastab kandi elanike vajadustele.

Lisada sinna *tegevustena*: Teha koostööd naaberomavalitsustega, et oleks võimalik nende teenuseid kasutada; koostöö ja uute suhete loomine naaberkülade- ja kantidega ning erinevate seltsidega; Kumna Kultuuriaida haldamine ja arendamine.

Eesmärk 4: Piirkonna ajaloo uurimine ja kultuuriväärtuste jäädvustamine.

Tegevus: Kandimuuseumi rajamine piirkonda.

Eesmärk 5: Kandi sümbolika väljatöötamine. Täiustada selle eesmärgi sõnastust.

Kumna Küla Selts'i juhatuse liige Katrin Leokin – räägib, et on tekkinud mõte teha bussipeatus ka Kumna teeotsa, kuna enamuse Kumna ja Kütke külade elanikke lähevad sealt marsa peale ja bussid peatuvad selles teeotsas hommikuti või tuua Künka peatus siia poole.

Maarja Kaljurand – räägib, et vaja oleks arengukavasse lisada teema, et kõrvalteed oleks hõõveldatud.

Deiw Rahumägi – pakub välja, et Harku vald võiks anda tööd kohalikele teede parandamiseks.

Maarja Kaljurand – on mures kergliiklusteede pärast. Küsib Deiw Rahumägi'lt: „Kuidas seda kandi arengukavasse tegevusena panna?”

Deiw Rahumägi – teeb ettepaneku panna kergliiklusteede teema kandi arengukavasse järgmiselt.

Eesmärk 1: Ladusalt toimiva ja kandi vajadustele vastava sotsiaalse infrastruktuuri olemasolu piirkonnas.

Tegevus: Läbi rääkida valgustatud kergliiklusteede rajamine KOV-i ja arendajatega. Lisada *arengunäitaja:* Kandi veevarustus ja kanalisatsioonisüsteem on välja arendatud.

Eesmärk 2: Kandi maastikud on hooldatud ja niidetud.

Arengunäitaja: Olemas on viidad ja infotahvlid ning teedele on antud nimed. Kultuurimälestised on viidastatud.

Eesmärk 4: Turvaline ja heakorrastatud, loodussõbralik keskkond.

Tegevus: Liikluskorralduse parendamine.

Maarja Kaljurand – küsib Deiw Rahumägi'lt: „Kuidas teha Arengueelistus 3: Ettevõtlus ja töökohad.”

Deiw Rahumägi – pakub välja, et see eesmärk võiks olla sõnastatud järgmiselt:

Eesmärk 1: Kandi elanikkond on hõivatud kohaliku tööhõivega ja pendelränne suurlinna ja kandi vahel on minimaalne.

Arengunäitajad:

1. Loodud on soodsad tingimused ettevõtluse arendamiseks kandis.
2. On tekkinud mitmeid uusi arenguvõimelisi väikeettevõtteid, mis annavad tööd kohalikele elanikkonnale.
3. Avatud on avalik söögi- ja kauplusteenuseid pakkuv asutus.

Maarja Kaljurand – küsib: „Mis on selle arengueelistuse eesmärk?”

Deiw Rahumägi – vastab, et on tekkinud mitmeid uusi arenguvõimelisi väikeettevõtteid, mis annavad tööd kohalikele elanikkonnale.

OTSUSTATI:

1.1 Teha Tutermaa kandi arengukava 5. peatükis „Arengueelistused ja eesmärgid” muudatused ja täiendused vastavalt protokollis kirja pandule.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

2. Päevakorrapunkt

Maarja Kaljurand – küsib Deiw Rahumägi'lt: „Kuidas Tutermaa kandi arengukavale tegevuskava teha?”

Deiw Rahumägi – selgitab seda kohalolijatele.

OTSUSTATI:

1.1 Teha Tutermaa kandi arengukava tegevuskava vastavalt Deiw Rahumägi selgitustele ja juhistele.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

KUMNA KÜLA SELTS

ARENGUKAVA PROTOKOLL

Kumna

07. september 2010 nr 5

Algus kell 19.00, lõpp kell 20.15

Juhatas Maarja Kaljurand
Protokollis Jaana Põlts

Võtsid osa: Aleksander Fedotov, Katrin Hirvelaan, Laivi Kaasik, Imre Kask, Marko Kuusalu, Aavo Kõrs, Külli Kõrs, Ants Lang, Inna Leokin, Katrin Leokin, Silver Põlts, Deiw Rahumägi, Juta Reisi, Ahto Reiska, Siim Tugedam

PÄEVAKORD:

1. Tutermaa kandi arengukava tutvustus, ettepanekud muudatusteks ja kinnitamine.

1. Päevakorrapunkt

KUULATI:

Seltsi juhatuse esimees **Maarja Kaljurand** tutvustab lühidalt arengukava esialgset versiooni.

Sõna võtsid:

Seltsi liige Külli Kõrs pöörab tähelepanu jäätmekäitlusele.

Maarja Kaljurand vastab, et selle punktini jõuame. Teeb ettepaneku vaadata arengukava algusest peale punktide kaupa läbi.

Vääna Külakoja juhatuse esimees Deiw Rahumägi lubab saata Tutermaa ja Kütke külade lühiajaloo. Lisab, et Tutermaa on suhteliselt uus küla ja võib ka kirjutada, et selle ajalugu on veel uurimata.

Maarja Kaljurand ütleb, et tema poolt kirjutatud ajaloo osa on referaadi stiilis, tavaliselt arengukavades kirjutatakse veidi teistmoodi. Küsib, kas jätkame referaadi stiilis? Palub Katrin Hirvelaanilt, et teha koos pildid: hõbeaarete asukoht, Lutheri kuju asukoht, Kumna teeotsa lahingu mälestuskivi, mõisad.

Deiw Rahumägi arwab, et võib jätta ajaloo esialgse variandi.

Seltsi liige Jaana Põlts – teeb ettepaneku parandada lauseehitust: sõjafilm (Variant Omega).

Külli Kõrs lisab Tutermaa ettevõtete nimekirja Krooning, Tallept Auto, väidab, et on ka palju FIE-si, kuid kõiki ei jõuagi vist kirja panna.

Maarja Kaljurand – veeteenust osutas kuni 31. juulini 2010 AS Metsaküla Piim, nüüd on teenuse osutaja OÜ Strantum. Jäätmekäitlusega tegeleb Adelan Prügiveod.

Külli ja Aavo Kõrs pööravad tähelepanu grammatilistele vigadele (tuletõrjeteenus, naabrivalve).

Deiw Rahumägi seletab, et tuletõrjeteenus on kõigil olemas, siin on mõeldud teenistust ja esialgne variant õige.

Külli Kõrs küsib: mis kell laste koolibuss Tabasalust tagasi tuleb? (Kirjas peale lõunat).

Deiw Rahumägi seletab, et kellaajaliselt ei ole mõtet kirja panna, vald muudab aega ja siis kohe vale info kirjas. Las jääda nii nagu on.

Maarja Kaljurand pöörab tähelepanu, et kirjas uutele peredele tegevusprogramm, kuid lõpus tegevustes pole seda eraldi välja toodud. Tuleks ka tegevustesse lisada.

Deiw Rahumägi – seletab tegevuskava osa lahti: tuleb kirja panna ideed, mis on reaalselt viie aasta jooksul ka täidetavad, teostatavad. Nt lasteaeda ei ole võimalik selle aja jooksul saada, ei ole mõtet ulmelisi asju kirja panna.

Kumna küla elanik Ants Lang pöörab tähelepanu, et karuputke leviala puhastamine on praegu kirjas talgutena, kuid võiks olla eraldi punktina, kuna karuputke hävitamine on ohtlik tegevus. Lisab turvalisuse seisukohalt, et oma küla inimesed ei pea liiklusreeglitest kinni ja kihutatakse 40 alas. Üheks lahenduseks oleks kaasata liikluspolitsei, kui trahve saadakse, siis ehk hakatakse ka kinni pidama reeglitest.

Seltsi liige Katrin Hirvelaan ettepanek on kirjutada tegevuste juures naabrivalve kaks erinevat punkti ühe alla kokku.

Deiw Rahumägi – räägib, et arengukava ei saa olla ideaalne. Alati saab järgmisel korral täiendada. Märgib ära, et tegevuskava, mis koostatakse, läheb järgmise juhatuse koosseisule täitmiseks.

Maarja Kaljurand ütleb, et tegevuste all on üritused, talgud, mis on pidevad tegevused. Tuleb mõelda konkreetne järgmise aasta tegevuskava. Küsib ettepanekuid.

Deiw Rahumägi – tuleb vaadata ka, mis on nn pehmed tegevused. Näiteks infotahvliid, internet on pehmed tegevused. Juurdeehituste osas – maaomand, siis järgnevad projektid. Need on suuremad teemad. Kuuse-kiigeplats – detailplaneeringuga alustada – ajakava nt pidev.

Maarja Kaljurand küsib, mis ajakava panna „valla esindaja kuulub volikokku“? Külamuuseum, ühistranspordiga sama küsimus.

Deiw Rahumägi vastab: valimiste periood, teistel tegevustel perioodi lõpp - 2015

Külli Kõrs – ettepanek panna kohesed vajadused eraldi kirja: lasteaed, transport, kergliiklustee – need kõige tähtsamad.

Deiw Rahumägi - räägib, et tegevuskavast tuleb välja noppida tegevused, mida järgmine aasta oleks võimalik koos vallaga täide viia.

Külli Kõrs rõhutab veelkord, väga tähtis probleem on lasteaed.

Deiw Rahumägi küsib, kas on olemas ruum, kus hakkaks toimima lastehoid? Kuna lasteaed ei ole nii reaalne, küll aga lastehoid oleks mõeldav. Vallas on mitu inimest, kellel vastav väljaõpe olemas. Näiteks teha lastehoid Kultuuriaida saali. Lastehoiu tingimused on lihtsamad kui lasteaia omad.

Külli Kõrs arwab, et peame rõhutama vallale, et me oleme olemas ja ka meil on vajadused!

Maarja Kaljurand ütleb, et valla arengukava koosolek toimub homme, 08.09.2010. Kõik huvilised saavad sellest osa võtta. Kui saame oma arengukava kinnitatud, siis saaksime kohe suunata-esitada meie arengukava ka valla arengukavasse lisamiseks.

Deiw Rahumägi märgib, et tööstuspiirkonna teemaplaneering – teostaja lisaks kandi elanikkonnale ka koostöö vallaga. Ettevõtlus on samuti koostöö vallaga. Kui tuleb hiljem ettepanekuid, saab need alati lisada. Tuleb fikseerida tänane seis, uued ideed saab hiljem lisada. Praeguse tabeli võiks rohkem ära täita. Eriti tegijad-tegevused. Enamjaolt on tegija külaselts. Rahastaja lahtrisse kirjutada kas omafinantseering, projektipõhine või valla finantseering. Ettepanek teha uutele elanikele tervitusprogramm, selleks oleks võimalik toetust küsida, et korraldada nt mõned tutvumisüritused – kandi sisene integratsioon (lõimumine).

Deiw Rahumägi ettepanek, et juhatuse teeb tegevuskava, millega rahvas tutvub. Prioriteetid tuleb paika panna. Toetada tuleks ka mõisaomanikku, teha koostööd! Võimalusel läbi viia üritusi mõisahoones. Kui mõni tegevus nõuab maad, siis alustada tuleks maa teemaga, et see kätte saada. Käsile võtta ka Paldiski mnt rekonstrueerimise osas kaasa rääkimine – kergliiklustee. Lisab veel, et ainult juhatuse esimees ei pea kõigega tegelema, tegevusvaldkonnad jaotatakse juhatuse liikmete vahel. Kõik töötavad kaasa!

OTSUSTATI:

1.1 Juhatuse teeb sel nädalal lõpliku tegevuskava 2011, mis saadetakse meili teel kandi elanikele tutvumiseks. Elanikud teevad nädala jooksul oma ettepanekud täiendamiseks.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

1.2 Lisada arengukavasse täna tehtud ettepanekud/parandused ning kinnitada arengukava.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

1.3 Esitada köidetud arengukava Harku Vallavalitsusele esimesel võimalusel.

Poolt kõik, vastu ja erapooletuid ei ole.

Maarja Kaljurand
Koosoleku juhataja

Jaana Põlts
Protokollija

Lisa 6 SWOT-analüüs

SISETEGURID TUTERMAA KANDI ARENGUKAVA	Tugevad küljed: - Kandis elavad teotahtelised, abivalmid, kokkuhoidlikud ja heade ideedega inimesed. - Kant asub suurte keskuste lähedal (Keila, Tallinn). - Kandil on pikk ja sündmusterohke ajalugu, Kumna mõis on olnud ajalooliselt pikka aega kohaliku kultuurielu kandja. - Piirkonnas elab palju inimesi, kes pürgivad heale haridusele, on sportlikud ja kelle kodanikuaktiivsus kasvab pidevalt. - Kandikeskuses on hästi välja arenenud naabervälvesteem ja tänavavalgustus. - Noored perekonnad on rajanud piirkonda oma kodu, elanikkond kasvab. - Koostöö naaberkanide ja küladega on tõhus ja pidevalt arenev. - Küla arengut ja tegemisi soodustavad kohalikud ettevõtted läbi kodulähedaste töökohtade loomise ja sponsorluse (broilerikasvatus). - Kant asub suure maantee ääres, kuid on oma olemuselt rahulik ja looduskaunis kohas. - Alustatud on paljude erinevate isetegevusrühmadega (tantsijad, lauljad, erinevad treeningrühmad).	Nõrgad küljed: - Kandi küladevaheline halb koostöö ja koostöö naaberkanide ja vallaga on ebaapiisav. - Kodukandil puudub polüfunktsionaalne külakeskuse, kus oleks võimalik läbi viia laiahaardelisi üritusi ja saada igakülgset ja kaasaegset teavet külaelu arendamiseks. - Teede korrasheid ja nende hooldus halb, puudub viidamajandus. - Kandis täielikult puudub piirkondlik sotsiaalne infrastruktuur, perearst, lastehoid, kauplus, lasteaiad, saun. - Puudub kodukandi arengu- ja tegevuskava. - Küla seltsil suhteliselt nõrk lähtepositsioon. - Puudub seltsi koduleht. - Koostöö Kultuuriaidaga, pikaajaliste traditsioonide puudumine. - Vabade maade olemasolu on nigel, enamuses domineerivad eramaad. - Kandi kaugus vallakeskusest jätab kandle ääremaa mentaliteedi ja bussiliikluse vallakeskusega on halb.
VÄLISTEGURID Võimalused/Vajadused: - Järjepidev ja hästi läbimõeldud koostöö teiste Harku valla kandi kodanikeühendustega ja naabervallaga. - Multifunktsionaalse külakeskuse olemasolu koos kinnitatud tööplaani ja tegevuskavaga, mis tagaks turvalise ja kvaliteetse elukeskkonna kodukandis. - Erinevate ürituste ja tegevuste korraldamine, kuhu on kaasatud erinevad põlvkonnad ja huvirühmad. „Teeme ära“ stiiliürituste korraldamine. - Kumna mõisakompleksi taastamine kultuuri- ja ajalookeskuseks. - Külaplatside ja mänguväljakute loomine külladesse. - Piirkonna tegevuskava väljatöötamine ja kinnitamine kandi arendamiseks. - Pidev teede korrasheid, kergliiklusteede võrgustiku	SO strateegia (kuidas sisemiste tugevuste abil väliskeskkonna võimalusi ära kasutada) - Tänu teotahteliste, kokkuhoidlike ja heade ideedega inimestele korraldatakse erinevaid üritusi ning kaasatakse inimesi nendel osalema. - Tänu mõisa pikale ja sündmusterohkele ajaloole on kergem seda taastada kohaliku kultuurielu kandjaks. - Tänu kodanikuaktiivsusele arendatakse koostööd teiste Harku valla kandi kodanikeühendustega. - Kuna piirkonnas elab palju sportlikke ja aktiivseid inimesi, siis on võimalus arendada isetegevusrühmasi (sport, laulmine, tantsimine)	WO strateegia (kuidas sisemiste tugevuste abil väliseid ohte tõrjuda) - Järjest aktiivsema koostööga Kultuuriaidaga tekitab traditsioonid, mille tulemusel tekib järjepidevus ja suurem inimeste kaasatus Kultuuriaida tegemistesse. - Kasutades eksperdi abi, on võimalus luua ja üles ehitada korralik ning kasutajasõbralik kodulehekülg. - Pidevalt kasvavale koostööle naaberkanide ja vallaga annab võimaluse õppida ja abi paluda enda kandi arendamiseks (arengukava, tegevuskava)

loomine, tänavavalgustuse olemasolu. • Bussiliikluse korraldamine vastavalt elanike vajadustele. • Luua piirkonna arengukava, mille elluviimiseks kaasata rohkem projektipõhist rahastamist. • Luua organisatsiooni kodulehekülj. • Teha tõhusamat koostööd Kultuuriaidaga.		
Ohud: • Kohalik omavalitsus ei arvesta kohalike inimeste vajaduste ning ettepanekutega kodukandi arendamisel. • Vallavalitsus suhtub meie kanti kui äärealasse. • Valla piir ei võimalda valdadevahelist koostööd arendada Keila valla, erinevad teenused (lasteaiad, kool). • Inimeste vähene huvi ja kaasatus. • Materiaalsete ressursside puudumine erinevate ürituste läbiviimisel. • Kahekeelse kodanikkonna erinev kultuuriline vajadus ja vähene huvi koostööks. • Tööstuspiirkonnapealetung, mis ei arvesta tegelike arenguvajaduste ja planeeringutega. • Infopuudus, poliitilise esindatuse puudumine volikogus, kaootiline arendustegevus. • Keila linn - kui uus tõmbekeskus. • Keskkonnareostuse võimalik oht. • Kuritegevuse kasv ja turvatunde puudumine. • Kandi sotsiaalse infrastruktuuri mahajäämus ja sideühenduse halb kvaliteet. • Uus Paldiski mnt. projekt lõhub ära kogu tänase elukeskkonna.	ST strateegia (kuidas sisemiste tugevuste abil väliseid ohte tõrjuda) • Tänu kodanikuaktiivsuse tõusule on hakatud rohkem kohalikele omavalitsusele teatavaks tegema piirkonna elanike probleeme, vajadusi ja ettepanekuid. • Kuigi kant asub valla äärealal, annab see võimaluse teha koostööd naabervallaga ning kasutada osaliselt nende teenuseid (lasteaiad/kool, kauplus, spordikeskus jne.) • Tänu kodanikuaktiivsusele ja inimeste abivalmidusele on hakatud tõhusamalt naabrivalvesüsteemi kasutama, inimesed hoiavad kokku ja jälgivad üksteise vara. • Kohalikud ettevõtted võimaldavad läbi sponsorluse küla üritusi läbi viia. • Tänu heale asukohale suurte keskuste (Tallinn, Keila) lähedal, on võimalus kaasas käia nende infrastruktuuri arenguga ja parandada sideühenduse kättesaadavust.	WT strateegia (kuidas väliseid ohte tõrjuda ja puudujääke parandada) • Järjepidevalt ning aktiivselt teha ettepanekuid ja end nähtavaks kohalikus omavalitsuses ning vähendada ääreala mentaliteeti, • Luua piirkonna ühtne ruumilise kasutuse kava, mis seab selged piirid tööstuspiirkonnale. • Aktiivselt juurutada naabrivalvesüsteemi (pearahastustem, kodanikuaktiivsus), et vähendada kuritegevust piirkonnas. • Noored pered ehk kasvav elanikkond on potentsiaalne võitlejaskond Paldiski maantee ümberehituse osas. • Aktiivselt levitada infot ja kaasata ka passiivsem elanikkond oma kodukanti arendama ja toetada kandi esindajal volikokku saamiseks.

Arengueelistus 1: KANDI KOOSTÖÖ

Eesmärgid	Arengunäitaja ja tulemuste mõõtmine	Tegevus	Tegijad	Sihtgrupp	Finantseering	Ajakava	Maksumus	Vastutaja
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Kandi siseselt on info kõigi osapoolteni jõudnud õigeaegselt	1. Valminud on Kumna Küla Seltsi koduleht, foorum on elanike poolt aktiivselt kasutamises	Koostatakse KKS koduleht, kus on avatud ka foorum	KKS juhatus koostöös Einar Hallikmaga	Kandi kogukond	Omafinantseering + projektipõhine	2011/pidev		KKS juhatus
	2. Kandi sisestest ettevõtmistest on kõiki kandi elanikke teavitatud, valminud on kandi teabevõrgustikustüsteem	Info vahendamine kandi sisestest seltside jm sarnaste organisatsioonide vahel Koostatakse teabesignaali süsteem	KKS juhatus/ kandi esindajad	Kandi kogukond	puudub	2011/pidev	mitterahaline	KKS juhatus
	3. Kandi uued elanikud on kandi tegemistest teadlikud ja võtavad neist aktiivselt osa	Koostatakse kandi uutele liikmetele nn tervitusprogramm, mis tutvustab kandi tegemisi	KKS juhatus	Kandi kogukond	projektipõhine	pidev		KKS juhatus
	4. Valla lehes on regulaarselt ilmunud kandi tegemiste info	Kandi elanikud kirjutavad artikleid	KKS juhatus/kandi elanikud	Kandi kogukond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus

2. Koostöö kandi ja KOV-i vahel	5. Aasta lõpus on valminud ja kinnitatud piirkonna järgmise aasta tegevuskava ja see on jõudnud elanikeni	kandi tegemistest valla lehte	KKS juhatus	Kandi kogukond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
		Aasta tegevuskava koostamine ja kinnitamine	KKS juhatus	Kandi kogukond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
		Tegevuskava levitamine kandi elanike vahel	KKS juhatus	Kandi kogukond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
2. Koostöö kandi ja KOV-i vahel	1. Toimub teabe vahetamine kandielanike, valla ja valla allasutuste vahel	Järjepidevalt ja aktiivselt teha KOV-ile elanike ettepanekuid	KKS juhatus	Kandi kogukond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
	2. Kohtumised ja läbirääkimised KOV-iga, kodanike ettepanekud on esitatud ja neid võetakse arvesse	Kandi elanikud võtavad aktiivselt osa ülevallaliste ettevõtmistest	KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi kogukond	eelarvepõhine	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
		KKS aitab üritusi korraldada ja läbi viia	KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi kogukond	eelarvepõhine	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
		Tegevuste info on kajastatud kandi tegevuskavas ja valla tegevuskavas	KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi kogukond	eelarvepõhine	pidev	mitterahaline	KKS juhatus

		s								
	3. Kandi esindaja kuulub valla volikokku	Aidata kaasa kandi esindajal volikokku saada	KKS juhatus	Kandi kogukond	puudub	valimisperiood	mitterahaline	KKS juhatus		
3. Koostöövõrgustiku laiendamine	1. Populaarseks on muutunud naaberkülade ja –kantide külaskäigud, ühisettevõtmised	Uute suhete loomine ja koostöö naaberkülade ja –kantidega ning erinevate seltsidega	KKS juhatus	Kandi kogukond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus		
	2. Algatatud on mitmeid ühisprojekte ja neist võetakse aktiivselt osa	Osalemine ühisürituste organiseerimisel ja läbiviimisel	KKS juhatus	Kandi kogukond		pidev		KKS juhatus		
	3. Toimib koostöö naaberomavalitsustega ja nende teenuseid on võimalik kasutada	Ühisprojekti de algatamine ja neis osalemine	KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi kogukond		pidev		KKS juhatus		

4. Piirkonna ajaloo uurimine ja kultuuriväärtuste jäädvustamine	1. Toimib koostöö HVASS-i, kodu-uurijate, Muinsuskaitse ja Maa-ariiviga		Elanike küsitluse läbiviimine ja materjali kogumine kandi ajaloo kohta	KKS juhatus, vastavad töörühmad	Kandi kogukond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
			Suhete loomine ja koostöö erinevate ajalooga tegelevate ühingutega						
	2. Kandi ajaloo materjalid on avaldatud KKS-i koduleheküljel, valminud on trükis kandi ajaloost		Materjalide avaldamine KKS kodulehel	KKS juhatus, vastav töörühm	Kandi kogukond	projektipõhine	pidev		KKS juhatus
			Kandi ajaloo trükise koostamine ja trükkimine						
5. Kandi sümboolika väljatöötamine	3. Rajatud on kandimuuseum		Kandi muuseumi rajamine	KKS juhatus	Kandi arendajad	projektipõhine	2015		KKS juhatus
	1. Valminud on kandi graafiline visioon ning see on aktiivses kasutuses		Kandi graafilise visiooni koostamine ja selle kasutuselevõtt	KKS juhatus	Kandi kogukond	puudub	2011	mitterahaline	KKS juhatus
	2. Valminud on KKS logo, kandi sümboolika väljatöötamine		Kujundatakse KKS logo	KKS juhatus	Kandi kogukond	Omafinantseering + projektipõhine	2011		KKS juhatus

		Töötatakse välja kandi sümbolika						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Arengueelistus 2. ELAMISVÄÄRNE KESKKOND

Eesmärgid	Arengunäitaja ja tulemuse mõõtmine	Tegevus	Tegijad	Sihtgrupp	Finantseering	Ajakaava	Maksumus	Vastutaja
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ladusalt toimiva ja kandi vajadustele vastava sotsiaalse infrastruktuuri olemasolu	1. On tõusnud elanikkonna rahulolu kandi ühistranspordi korraldusega	Uurida koostöös valla ja Transpordiametiga bussiliikluse parandamist	KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi elanikkond	puudub	2016	mitterahaline	KKS juhatus
		Teha Maanteeametile ettepanek Künka bussipeatuse ümber tõstmiseks						
	2. Kandi territooriumi teed on korras ja regulaarselt hooldatud, teeääred on võsast puhtad.	Kaasata kohalikud ettevõtjad teehooldusesse	KKS juhatus, kohalikud ettevõtjad	Kandi elanikkond	projektipõhine	pidev		KKS juhatus
		Otsida selleks rahastamisvõimalusi erinevatest projektidest						
	3. On olemas hästitoimiv internetivõrgustik, digilevi on jõudnud igasse kodusse	Uurida erinevate telekommunikatsiooni teenuste võimalusi	KKS juhatus	Kandi elanikkond	puudub	2015	mitterahaline	KKS juhatus
	4. On olemas valgustatud kergliiklusteed kandi siseselt ja Tutermaa-	Pidada läbirääkimisi kergliiklusteede rajamiseks Harku vallaga ja kandi	KKS juhatus koostöös valla ja arendajatega	Kandi elanikkond	projektipõhine	2010-2015		KKS juhatus

Keila vahelisel teelõigul		arendajatega	KKS juhatus	Kandi elanikkond	Valla eelarve	2011-2014		KKS juhatus
2. Kandi maastikud on hooldatud ja niidetud	5. Kandi veevarustus- ja kanalisatsioon isüsteem on välja arendatud	Koostöös KOV-iga kiirendada veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi arendamist kandis	KKS juhatus	Kandi elanikkond	Valla eelarve	2011-2014		KKS juhatus
	1. Tuternaa kandi maastikud, teeäärred on puhtad ja niidetud, karuputke levialad on rohumaaks muutunud	Korraldada talguid teeäärte ning ühiskasutatavate alade puhastamiseks ja puhtana hoidmiseks Puhastada karuputke levimisalad	KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi elanikkond	puudub	pidev	Mitterahaline/valla eelarve	KKS juhatus, vald
	2. Olemas on viidad ja infotahvlid ning teedele on antud nimed, kultuuriväärtused on viidastatud	Koostada ja paigaldada viidad ja infotahvlid	KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi elanikkond	projektipõhine	2011		KKS juhatus
3. Kandi vabaaja veetmise võimaluste väljatöötamine	3. Eramajade ümbrused on heakorrastatud	Töötada välja kandi ühtne maastikukujundus ja maakasutus	KKS juhatus/oEramajade omanikud	Kandi elanikkond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
	1. Välja on ehitatud vabaaja veetmise paigad,	Koostada projekte ja välja ehitada vabaaja veetmise kohad	KKS koostöös vallaga	Kandi elanikkond	projektipõhine	2011-2015		KKS juhatus

mine	korrastatud on pargid ja kultuuriväärtused		KKS juhatus	Kandi elanikkond	projektipõhine	pidev		KKS juhatus
	2. Kumna Kultuuriaidast on kujunenud multifunktsionaalne külakeskus, kus toimuvad erinevad ettevõtmised igale eale	Korraldada koolitusi, ringe, erinevaid üritusi igale eale	KKS juhatus	Kandi elanikkond	projektipõhine	pidev		KKS juhatus
	3. Inimestes on kadunud ükskõiksus kandis toimuva vastu, oma initsiatiivil aidatakse kaasa küla arengule	Arendada kandi isetegevust	KKS juhatus	Kandi elanikkond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus
	4. Kumna Kultuuriaida juures asuv mänguväljak on laienenud, teistesse küladesse on tehtud mänguväljaku d, talvel on tehtud suusarada, liuväli.	Koostada prjekt ja täiendada Kultuuriaida juures olevat mänguväljakut Rajada ka Kütke ja Tutermaa küladesse mänguväljakud	KKS juhatus koostööd vallaga	Kandi elanikkond	projektipõhine	2015		KKS juhatus
	5. Turvaline ja heakorrastatud,	1. Turvaline ja avatud elukeskkond, ühte hoidev	Aktiivselt juurutada naabrivalvesüsteemi ning muude	KKS juhatus	Kandi elanikkond	puudub	pidev	mitterahaline

loodussõbralik keskkond	kandi kogukond	varguseid ennetavate tegevuste vajalikkust							
	2. Paranenud on inimestevahelised suhted, kadunud on ükskõiksus toimumast kandis ja vallas		KKS juhatus	Kandi elanikkond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus	
	3. Tõusnud on huvi kodu rajamiseks kandis, iive on tõusnud		KKS juhatus koostöös vallaga	Kandi elanikkond	puudub	2015	mitterahaline	KKS juhatus	
	4. Toimiv naabrivalve, teabesignaalide süsteem	Töötada välja teabesignaalide süsteem	KKS juhatus	Kandi elanikkond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus, Naabrivalve esindaja	
	5. Populaarsed on tervislikud eluviisid	Korraldada ühiseid spordiüritusi Arendada erinevaid sportimisvõimalusi läbi mänguväljakute loomise	KKS juhatus	Kandi elanikkond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus	
	6. Korraldatud on prügimajandus kandis, jäätmekorralduse põhimõtetest on elanikud teadlikud ja need toimivad keskkonnasõbralikul moel	Korraldada koolitusi jäätmete nõuetekohase kogumise vajalikkusest	KKS juhatus	Kandi elanikkond	projektipõhine	pidev		KKS juhatus	

6. Ühiste ettevõtmiste tegemine kogukond kaasaatnud ja tulemused jätkusuutlikud	7. Liikluskorraldus on paranenud	Parendada liikluskorraldust	KKS juhatus	Kandi elanikkond	projektipõhine	pidev		KKS juhatus
	1. Esindatakse kanti erinevatel üritustel, korraldatakse ja viiakse läbi üritusi. Kogutakse infot projektide finantseerimise kohta erinevatest fondidest	Ühisürituste korraldamine ja neis osalemine	KKS juhatus	Kandi elanikkond	Omafinantseering /valla finantseering	pidev		KKS juhatus
		Seltsi poolt pakutavate teenuste väljatöötamine ja arendamine (koolitused, seminarid, infopäevad jne)						
	2. Toimuvad mitmed traditsioonilised üritused, rühmategevused, hea koostöö naaberkülade ja -kantidega	Väljakujunenud külätraditsioonide elushoidmine ja arendamine	KKS juhatus	Kandi elanikkond	omafinantseering	pidev		KKS juhatus
		Huviringide arendamine ja korraldamine Kultuuriürituste korraldamine, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine						
	3. Paranenud on inimestevahelised suhted, kadunud on ükskõiksus	Inimeste motiveerimine, kaasamine ja tunnustamine	KKS juhatus	Kandi elanikkond	puudub	pidev	mitterahaline	KKS juhatus

